

"Przewozy Regionalne" spółka z ograniczoną odpowiedzialnością

REGULAMIN PRZEWOZU (RPR)

Tekst jednolity, obowiązujący od dnia 21 kwietnia 2017 r.

Obowiązuje od 1 sierpnia 2014 r.

Podstawa prawna: Uchwała Nr 206/2014 Zarządu "Przewozy Regionalne" sp. z o.o., z dnia 8 lipca 2014 r.

ZMIANY REGULAMINU PRZEWOZU (RPR)

Nr porządkowy zmiany	Podstawa wprowadzenia zmiany		Nr rozdziałów, paragrafów, w których wprowadzono zmianę	Zmiana obowiązuje od dnia	Podpis osoby wnoszącej zmianę
	Nr	Data			
1.					
2.					
3.					
4.					
5.					
6.					
7.					
8.					
9.					
10.					
11.					
12.					
13.					
14.					
15.					
16.					
17.					
18.					
19.					
20.					
21.					
22.					
23.					
24.					

UWAGA: Przy wprowadzeniu zmiany w tekście należy wskazać jej numer porządkowy.

SPIS TREŚCI

ZMIANY REGULAMINU PRZEWOZU (RPR)	2
ROZDZIAŁ 1 POSTANOWIENIA OGÓLNE	4
§ 1 Słownik stosowanych terminów.....	4
§ 2 Zakres Regulaminu przewozu (RPR)	6
§ 3 Przepisy porządkowe	7
ROZDZIAŁ 2 ODPRAWA I PRZEWÓZ OSÓB	8
§ 4 Informacje o usługach	8
§ 5 Korzystanie z miejsc do siedzenia w pociągach	9
§ 6 Zawarcie umowy przewozu	9
§ 7 Rodzaje dokumentów przewozu oraz innych dokumentów	9
§ 8 Informacje na biletach	10
§ 9 Terminy ważności biletów	11
§ 10 Sprzedaż i legalizacja dokumentów przewozu	12
§ 11 Grupowy przewóz osób.....	16
§ 12 Zasady dotyczące korzystania z przewozu przez osoby niepełnosprawne i osoby o ograniczonej sprawności ruchowej.....	17
§ 13 Sprzedaż REGIOkart	18
§ 14 Kontrola dokumentów przewozu	19
§ 15 Przejazd bez ważnego dokumentu przewozu, z uregulowaniem należności w pociągu. ...	19
§ 16 Postępowanie w razie nieuregulowania należności w pociągu	20
§ 16a Odszkodowanie z tytułu opóźnienia pociągu interREGIO.....	22
ROZDZIAŁ 3 ZMIANA I ODSZTĄPIENIE OD UMOWY PRZEWOZU	23
§ 17 Zmiana umowy przewozu	23
§ 18 Zwrot należności za częściowo lub całkowicie niewykorzystany bilet jednorazowy	25
§ 19 Zwrot należności za bilet jednorazowy, albo kontynuacja przejazdu w razie przerwy w ruchu, utraty połączenia, odwołania albo opóźnienia pociągu	27
§ 20 Zwrot należności za częściowo lub całkowicie niewykorzystany bilet na przejazdy wielokrotne.....	28
ROZDZIAŁ 4 PRZEWÓZ BAGAŻU RĘCZNEGO, ROWERÓW I ZWIERZĄT POD NADZOREM PODRÓŻNEGO	29
§ 21 Przewóz bagażu ręcznego	29
§ 22 Przewóz rowerów.....	30
§ 23 Przewóz zwierząt	30
ROZDZIAŁ 5 INNE POSTANOWIENIA	31
§ 24 Reklamacje i wnioski	31
§ 25 Skargi	33
§ 26 Rzeczy znalezione	33
§ 27 Przejazdy na indywidualne zamówienie w oddzielnych wagonach albo pociągach	34

ROZDZIAŁ 1

POSTANOWIENIA OGÓLNE

§ 1 Słownik stosowanych terminów

Użyte w **Regulaminie przewozu (RPR)** skróty i wyrażenia oznaczają:

- 1) **PR** – "Przewozy Regionalne" sp. z o.o., z siedzibą w Warszawie przy ul. Wileńskiej 14a, 03-414 Warszawa, zarejestrowana w rejestrze przedsiębiorców prowadzonym przez Sąd Rejonowy dla m. st. Warszawy XIII Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego pod nr KRS 0000031521, NIP 526-25-57-278;
- 2) **centrala PR** – siedziba PR przy ul. Wileńskiej 14a, 03-414 Warszawa;
- 3) **oddział PR** – jednostka wykonawcza PR, dane kontaktowe oddziałów PR wskazane są na stronie internetowej PR;
- 4) *skreślono*;
- 5) *skreślono*;
- 6) **UTK** – Urząd Transportu Kolejowego, Al. Jerozolimskie 134, 02-305 Warszawa, nr infolinii: 801 044 080 lub 22 460 40 80, fax: 22 749 14 01, e-mail: pasazer@utk.gov.pl;
- 7) **automat biletowy** – (dalej: **automat**) urządzenie do sprzedaży biletów na przejazd/przewóz;
- 8) **bilet** – bilet na przejazd albo bilet na przewóz bagażu ręcznego, roweru albo psa, stanowiący dowód zawarcia umowy przewozu oraz jej treści;
- 9) **bilet turystyczny oraz mini bilet turystyczny** – bilet imienny, ważny w dowolnej relacji; bilet uprawnia do wielokrotnych przejazdów od godz. 18⁰⁰ w dniu roboczym poprzedzającym bezpośrednio kolejno po sobie następujące dni wolne od pracy, do godz. 6⁰⁰ pierwszego dnia roboczego następującego po tych dniach, (dalej: bilet turystyczny);
- 10) **bilet zastępczy** – bilet wydany przez osobę upoważnioną do kontroli w zamian za zatrzymany bilet na przejazd/przewóz;
- 11) *skreślono*;
- 12) **dokument poświadczający uprawnienie do ulgowego przejazdu** – odpowiedni dokument (np. legitymacja, zaświadczenie), o którym mowa w postanowieniach TPR dotyczących przejazdów ulgowych;
- 13) **dokument przewozu** – bilet na przejazd, bilet na przewóz, zlecenie – bilet, wezwanie, dokument poświadczający uprawnienie do bezpłatnego przejazdu;
- 14) **Internetowy System Sprzedaży** (dalej: **system IPR**) – system internetowej sprzedaży biletów dostępny na stronie internetowej www.biletyregionalne.pl, umożliwiający osobie w nim zarejestrowanej nabycie przez Internet biletu na przejazd/przewóz pociągiem PR lub REGIOkarty (zakładki: „Kup bilet”, „Kup REGIOkartę”) na zasadach określonych w Regulaminie IPR;
- 15) **kontrola pociągu** – osoby upoważnione przez PR m.in. do kontroli dokumentów przewozu i dokumentów poświadczających uprawnienia do ulgowych przejazdów oraz sprzedaży i legalizacji biletów, zamieszczania poświadczeń i adnotacji na biletach, a także czuwania nad przestrzeganiem bezpieczeństwa i porządku w pociągu;
- 16) **obsługa pociągu** – pracownicy drużyny konduktorskiej (kierownik pociągu, konduktor) m.in. upoważnieni do kontroli dokumentów przewozu i dokumentów poświadczających uprawnienia do ulgowych przejazdów oraz sprzedaży i legalizacji biletów, zamieszczania poświadczeń i adnotacji na biletach, a także czuwania nad przestrzeganiem bezpieczeństwa i porządku w pociągu;
- 17) **oferta pozataryfowa** – oferta, w ramach której obowiązują odrębne warunki taryfowe i opłaty za przejazd - zamieszczone na stronie internetowej PR;
- 18) **oferta taryfowa** – oferta, której warunki taryfowe i opłaty zawarte są w TPR;
- 19) **opłata dodatkowa** – opłata wynikająca z rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 20.01.2005 r., pobierana w razie stwierdzenia braku odpowiedniego dokumentu przewozu, ważnego dokumentu poświadczającego uprawnienie do bezpłatnego lub ulgowego przejazdu, za naruszenie przepisów o przewozie rzeczy i zwierząt, albo za spowodowanie zatrzymania środka transportowego lub zmiany trasy bez uzasadnionej przyczyny;
- 20) **opłata manipulacyjna** – opłata wynikająca z rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 20.01.2005 r., uwzględniająca koszty poniesione przez PR za czynności związane ze zwrotem albo umorzeniem opłaty dodatkowej w związku z nieokazaniem przez podróżnego w trakcie kontroli ważnego dokumentu poświadczającego uprawnienie do bezpłatnego albo ulgowego przejazdu albo ważnego biletu imiennego i udokumentowaniem tego uprawnienia po odbyciu przejazdu;
- 21) **opłata za wydanie biletu w pociągu** – opłata za wydanie biletu, pobierana w pociągu na zasadach określonych w RPR od stacji, na których czynny jest punkt odprawy prowadzący sprzedaż biletów danego rodzaju;
- 22) **opóźnienie przyjazdu** – różnica między zaplanowanym czasem przyjazdu pociągu zgodnie z opublikowanym rozkładem jazdy a rzeczywistym lub spodziewanym czasem jego przyjazdu;

- 23) **osoba niepełnosprawna lub osoba o ograniczonej sprawności ruchowej** – każda osoba, której możliwość poruszania się podczas korzystania z usług PR jest ograniczona na skutek jakiegokolwiek niepełności fizycznej (zmysłowej lub ruchowej, trwałej lub przejściowej), upośledzenia lub niesprawności umysłowej, lub każdej innej przyczyny niepełności, lub na skutek wieku i której sytuacja wymaga specjalnej uwagi oraz dostosowania usług dostępnych dla wszystkich pasażerów do szczególnych potrzeb takiej osoby;
- 24) **osoba upoważniona do kontroli** – obsługa/kontrola pociągu, albo inna osoba upoważniona przez PR do kontroli dokumentów przewozu na podstawie ważnego identyfikatora;
- 25) **paragon fiskalny** – dowód wniesienia opłaty w punkcie odprawy (np. za zakup REGIOkarty);
- 26) **pies asystujący** – odpowiednio wyszkolony i specjalnie oznaczony pies, w szczególności pies przewodnik osoby niewidomej lub niedowidzącej oraz pies asystent osoby niepełnosprawnej ruchowo, który ułatwia takiej osobie aktywne uczestnictwo w życiu społecznym (art. 2 pkt 11 oraz art. 20a ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych – Dz.U. z 2011 r. Nr 127 poz. 721 z późn. zm.);
- 27) **poświadczenie/adnotacja** – stosowny zapis dokonywany przez osobę upoważnioną przez PR dotyczący m.in. zmiany zakresu uprawnień określonych na bilecie lub stanowiący podstawę do zwrotu należności, potwierdzony odpowiednio:
- w punkcie odprawy – datownikiem lub stemplem i podpisem pracownika, wraz z zamieszczeniem daty i godziny jego dokonania,
  - w pociągu – podpisem pracownika obsługi/kontroli pociągu, odciskiem pieczętki identyfikacyjnej i znakownika; w pociągu stosowny zapis może być również wydany w formie wydruku elektronicznego, który jest integralną częścią biletu przedłożonego do zwrotu;
- 28) **przedsprzedaż** – sprzedaż biletów przed terminem rozpoczęcia ich ważności;
- 29) **punkt odprawy** – kasa biletowa lub inne stacjonarne miejsce odprawy podróżnych na przejazd pociągami PR, w którym dokonuje się m.in. sprzedaży biletów, legalizacji dokumentów przewozu, poświadczeń biletów oraz udziela się informacji na żądanie podróżnych;
- 30) **REGIOkarnet oraz miniREGIOkarnet** – bilet imienny, ważny w dowolnej relacji; bilet uprawnia do wielokrotnych przejazdów w trzech dowolnie wybranych dniach, w ciągu dwóch kolejno następujących po sobie miesięcy, (dalej: REGIOkarnet);
- 31) **REGIOkarta** – dokument imienny wydawany odpłatnie w formie plastikowej karty, uprawniająca właściciela do korzystania z przejazdów na podstawie biletów wydanych według taryfy RAZEM, (dalej: REGIOkarta);
- 32) *Skreślono;*
- 33) **Regulamin IPR** – *Regulamin Internetowego Systemu Sprzedaży (IPR) biletów na przejazd pociągami „Przewozy Regionalne” sp. z o.o. obsługiwanej przez IT-Trans Sp. z o.o.*, dostępny na stronie Internetowego Systemu Sprzedaży (IPR) www.biletyregionalne.pl;
- 33a) **Regulamin SkyCash** – *Regulamin usługi „Bilet przez aplikację mobilną” w „Przewozy Regionalne” spółka z o.o.*, dostępny na stronie internetowej PR;
- 33b) **Regulamin KOLEO - PR** – *Regulamin sprzedaży przez KOLEO biletów ważnych na przejazd pociągami „Przewozy Regionalne” spółka z o.o.*, dostępny na stronie internetowej koleo.pl;
- 34) **stacja** – miejsce zatrzymania pociągów, w którym rozkład jazdy przewiduje wsiadanie lub wysiadanie podróżnych (w tym przystanek osobowy);
- 35) **strona internetowa PR** – www.polregio.pl;
- 36) *skreślono;*
- 36a) **System SkyCash** – aplikacja działająca w urządzeniach wyposażonych w odpowiedni system operacyjny, umożliwiająca nabycie za jej pomocą wybranych biletów na przejazd pociągiem PR, na zasadach określonych w Regulaminie SkyCash;
- 36b) **System KOLEO** – system informatyczny za pomocą globalnej sieci internetowej, w postaci elektronicznej aplikacji dystrybucyjnej, umożliwiający nabycie za jej pomocą wybranych biletów na przejazd pociągiem PR, na zasadach określonych w Regulaminie KOLEO – PR;
- 37) **TPR** – Taryfa przewozowa (TPR), (dalej: TPR);
- 38) **taryfa RAZEM** – tabele opłat stosowane w wybranych ofertach PR, zawarte w TPR;
- 39) **wezwanie** – dokument przewozu wystawiony przez osobę upoważnioną do kontroli podróżnemu bez ważnego dokumentu przewozu, który nie ureguluje należności w pociągu;
- 40) **wymiana biletu** – jednoczesny zwrot ważnego i zakup nowego biletu na przejazd/przewóz pociągami, uruchamianymi przez PR; na zakupionym bilecie zamieszcza się adnotację lub stempel o treści „WYMIANA” (patrz § 17 ust. 7);
- 41) **grupy.i-pr.pl** – strona internetowa, za pośrednictwem której podróżny może m.in. zamówić grupowy przewóz osób;
- 42) **zlecenie-bilet** – dokument przewozu na kredytowany przejazd koleją wydawany przez gminne lub miejskie ośrodki pomocy społecznej/pomocy rodzinie na przejazdy osób korzystających z pomocy społecznej, na podstawie ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz.U. z 2016 r., poz. 930 z późn. zm.).

§ 2 Zakres Regulaminu przewozu (RPR)

1. Regulamin przewozu (RPR), (dalej: RPR) ma zastosowanie do przewozów krajowych, w wagonach z miejscami do siedzenia kl. 2 pociągów osobowych rodzaju:
  - 1) REGIO,
  - 2) interREGIO,uruchamianych przez "Przewozy Regionalne" sp. z o.o., (dalej: PR).
2. RPR określa warunki odprawy i przewozu osób oraz przewozu bagażu ręcznego, rowerów i zwierząt pod nadzorem podróżnego, w tym zawiera:
  - 1) przepisy porządkowe obowiązujące w pociągach;
  - 2) informacje o usługach i korzystaniu z miejsc do siedzenia w pociągach;
  - 3) informacje o rodzajach dokumentów przewozu oraz zasadach ich sprzedaży i wydawania, a także korzystania podczas przejazdu;
  - 4) terminy ważności dokumentów przewozu;
  - 5) zasady sprzedaży i zwrotu REGIOkarty;
  - 6) zasady:
    - a) legalizacji dokumentów przewozu,
    - b) zmiany i odstąpienia od umowy przewozu,
    - c) korzystania z grupowego przewozu osób,
    - d) dokonywania kontroli dokumentów przewozu oraz dokumentów poświadczających uprawnienia do ulgowych przejazdów,
    - e) postępowania z podróżnym bez odpowiedniego dokumentu przewozu,
    - f) postępowania z rzeczami znalezionymi w pociągach,
    - g) korzystania z przewozu przez osoby niepełnosprawne i osoby o ograniczonej sprawności ruchowej,
    - h) organizacji przejazdów na indywidualne zamówienie w oddzielnych wagonach albo pociągach;
  - 7) tryb składania i rozpatrywania reklamacji, skarg i wniosków;
  - 8) wzory druków, wydawanych przez PR;
  - 9) wzory identyfikatorów osób upoważnionych przez PR do kontroli dokumentów przewozu.
3. PR nie świadczy usług przewozu:
  - 1) bagażu jako przesyłek bagażowych;
  - 2) pojazdów samochodowych;
  - 3) w wagonach z miejscami do leżenia i wagonach sypialnych.
- 3a. Podanie przez podróżnego danych osobowych, niezbędnych do realizacji usług przewozowych w zakresie określonym w RPR, w tym składania skarg i wniosków oznacza wyrażenie zgody na ich przetwarzanie przez "Przewozy Regionalne" sp. z o.o. zgodnie z ustawą z dnia 29 sierpnia 1997 r. *o ochronie danych osobowych* (tekst jednolity Dz. U. z 2016 r. poz. 922).

W przypadku składania reklamacji podstawą przetwarzania danych osobowych jest § 5 ust.1 rozporządzenia Ministra Transportu i Budownictwa z dnia 24 lutego 2006 r. w sprawie ustalania stanu przesyłek oraz postępowania reklamacyjnego (Dz. U. Nr 38 poz. 266).

W przypadku składania skarg i wniosków podanie danych osobowych stanowi warunek rozpatrzenia skargi/ wniosku.

Administratorem danych osobowych jest PR. Podane dane osobowe przetwarzane są przez administratora zgodnie z ww. ustawą, wyłącznie w celu realizacji usługi przewozowej.

Podróżny posiada prawo dostępu do treści swoich danych oraz ich poprawiania.
4. Jednolity tekst RPR zamieszcza się na stronie internetowej PR. Bezpłatny wgląd do RPR możliwy jest w siedzibie centrali PR oraz w siedzibach oddziałów PR – w dniach i godzinach ich urzędowania.
5. Informacji i wyjaśnień z zakresu RPR na żądanie zainteresowanych osób udziela się w punktach odprawy, prowadzących sprzedaż biletów na przejazd pociągami PR, w siedzibie centrali PR oraz w siedzibach oddziałów PR.
6. Postanowienia RPR są zgodne w szczególności z:
  - 1) rozporządzeniem (WE) 1371/2007 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2007 r. *dotyczącym praw i obowiązków pasażerów w ruchu kolejowym* (Dz.Urz. UE L Nr 315, str. 14 z późn. zm.), (dalej: Rozporządzenie (WE) nr 1371/2007):
    - a) art. 4, art. 5, art. 8 ust 1, art. 9, art. 11, art. 12, art. 16, art. 19, art. 20 ust. 1, art. 21 ust. 2, art. 22, art. 23, art. 24, art. 26, art. 27, art. 28 i art. 29 – przy regionalnych połączeniach pasażerskich,
    - b) z wyjątkiem art. 8 ust. 3, art. 10 i art. 21 ust. 1 - przy krajowych kolejowych połączeniach pasażerskich;
  - 2) ustawą z dnia 15 listopada 1984 r. – Prawo przewozowe (Dz.U. z 2015 r. poz. 915 z późn. zm.) (dalej: ustawa Prawo przewozowe), wraz z rozporządzeniami:
    - a) Ministra Infrastruktury z dnia 23 listopada 2004 r. *w sprawie przepisów porządkowych obowiązujących na obszarze kolejowym, w pociągach i innych pojazdach kolejowych* (tekst jednolity Dz.U. z 2015 r. poz. 50), (dalej: rozporządzenie MI z dnia 23.11.2004 r.),

- b) Ministra Infrastruktury z dnia 20 stycznia 2005 r. w sprawie sposobu ustalania opłat dodatkowych z tytułu przewozu osób, zabieranych ze sobą do przewozu rzeczy i zwierząt oraz wysokości opłaty manipulacyjnej (Dz.U. Nr 14, poz. 117), (dalej: rozporządzenie MI z dnia 20.01.2005 r.),
- c) Ministra Transportu i Budownictwa z dnia 24 lutego 2006 r. w sprawie ustalania stanu przesyłek oraz postępowania reklamacyjnego (Dz.U. Nr 38, poz. 266), (dalej: Rozporządzenie MTiB z dnia 24.02.2006 r.).

7. RPR stosuje się łącznie z TPR.

§ 3 Przepisy porządkowe

1. Przepisy porządkowe wynikają z rozporządzenia MI z dnia 23.11.2004 r. i ustawy Prawo przewozowe.
2. Osoby korzystające z przejazdu pociągiem zobowiązane są podporządkować się wskazaniom obsługi pociągu związanym z bezpieczeństwem przewozu.
3. W pociągach PR obowiązuje całkowity zakaz palenia wyrobów tytoniowych, w tym palenia nowatorskich wyrobów tytoniowych, i palenia papierosów elektronicznych.
Ponadto zabrania się:
  - 1) niszczenia, uszkodzania, zanieczyszczania i zaśmiecania;
  - 2) naruszania stanu urządzeń sterujących, zabezpieczających, sygnalizacyjnych, ostrzegawczych i oświetleniowych oraz wywierania wpływu na ich działanie;
  - 3) posługiwania się urządzeniami alarmowymi i awaryjnymi bez uzasadnienia;
  - 4) wchodzenia osób nieuprawnionych do wydzielonych miejsc, pomieszczeń i pojazdów kolejowych, do których wstęp jest zabroniony;
  - 5) manipulowania przez osoby nieuprawnione urządzeniami znajdującymi się w miejscach i pomieszczeniach, do których dla osób nieupoważnionych dostęp jest zabroniony;
  - 6) zamalowywania pociągów i innych pojazdów kolejowych;
  - 7) umieszczania i usuwania napisów, ogłoszeń, reklam i rysunków bez zgody PR;
  - 8) dokonywania czynności grożących wywołaniem pożaru, w szczególności wzniesienia lub używania ognia;
  - 9) wnoszenia i przewożenia rzeczy zabronionych na podstawie odrębnych przepisów;
  - 10) pozostawiania zwierząt bez dozoru oraz wprowadzania lub wpuszczania psów bez kagańców i smyczy oraz bez aktualnego świadectwa szczepienia,
  - 11) wnoszenia i zażywania środków odurzających;
  - 12) sprzedaży, podawania i spożywania napojów alkoholowych w zakresie określonym w odrębnych przepisach;
  - 13) zebrania;
  - 14) prowadzenia działalności gospodarczej, w tym prowadzenia akwizycji, handlu lub innej działalności zarobkowej, bez zgody PR;
  - 15) przeprowadzania publicznych zbiórek ofiar bez zgody PR;
  - 16) zakłócania krzykiem, hałasem lub innym wybrykiem porządku publicznego lub spokoju osób korzystających z usług PR;
  - 17) wchodzenia bez zgody PR do pociągów i wagonów niedostępnych dla ogółu podróżnych, a w szczególności do pociągów uruchamianych na indywidualne zamówienie, wagonów służbowych oraz do wagonów na torach postojowych;
  - 18) wchodzenia osób nieuprawnionych do kabin sterowniczych w pociągach oraz uruchamiania tych pociągów;
  - 19) niezasadzonego unieruchamiania lub zatrzymywania pociągu, w szczególności przy użyciu hamulca awaryjnego;
  - 20) wsiadania i wysiadania po sygnale odjazdu, podczas jazdy, z niewłaściwej strony oraz w miejscach do tego nieprzeznaczonych;
  - 21) zajmowania miejsc w wagonie przed podstawieniem pociągu lub wagonu na tor przy peronie odjazdowym;
  - 22) wyrzucania przedmiotów na zewnątrz;
  - 23) dokonywania zmian oznaczeń wagonów lub pomieszczeń w wagonach;
  - 24) umieszczania na miejscach do siedzenia nóg w obuwiu, zwierząt lub przedmiotów mogących uszkodzić lub zanieczyścić te miejsca;
  - 25) podczas jazdy: wychylania się z okien, otwierania zewnętrznych drzwi wagonów, zatrzymywania się na pomostach między wagonami, przechodzenia z jednego wagonu do drugiego, gdy wagony nie są połączone ze sobą przejściami ochronnymi oraz przebywania na stopniach wagonu;
  - 26) korzystania z toalet, gdy o takim zakazie informuje odpowiednie ogłoszenie, w szczególności podczas postoju pociągu na stacjach;
  - 27) podróżnym pozostawiania w wagonach po przybyciu pociągu do stacji końcowej.
4. W przypadku:
  - 1) naruszenia przepisów porządkowych – właściwe organa w ramach posiadanych kompetencji uprawnione są do nakładania grzywnien w drodze mandatów karnych;

- 2) zatrzymania pociągu bez uzasadnionej przyczyny – pobiera się opłatę ustaloną na podstawie rozporządzenia MI z dnia 20.01.2005 r., a w razie odmowy opłacenia należności – wystawia się wezwanie.
5. Osoby zagrażające bezpieczeństwu lub porządkowi w transporcie mogą być nie dopuszczone do przewozu.
6. Z pociągu mogą być usunięte osoby:
  - 1) zagrażające bezpieczeństwu lub porządkowi w transporcie;
  - 2) uciążliwe dla podróżnych lub odmawiające zapłacenia należności za przewóz – jeżeli nie narusza to zasad współżycia społecznego.
7. Podróżnemu, o którym mowa w ust. 6, w przypadku częściowego niewykorzystania biletu jednorazowego, przysługuje zwrot należności stosowny do niewykorzystanego świadczenia, po potrąceniu 10% odstępnego, na zasadach określonych w § 18.

ROZDZIAŁ 2

ODPRAWA I PRZEWÓZ OSÓB

§ 4 Informacje o usługach

1. PR udziela informacji:
  - 1) na stronie internetowej PR – w zakresie:
    - a) ogólnych warunków umów mających zastosowanie do umowy przewozu, tj. warunków zawarcia, zmiany i odstąpienia od umowy przewozu,
    - b) rozkładu jazdy pociągów,
    - c) warunków odbycia najszybszej podróży i warunków najniższych opłat za przejazd/przewóz,
    - d) dostępności, warunków dostępu i dostosowania pociągów do potrzeb osób niepełnosprawnych oraz osób o ograniczonej sprawności ruchowej,
    - e) możliwości i warunków przewozu rowerów,
    - f) działań mogących przerwać lub opóźnić połączenia oraz o przerwie w ruchu, opóźnieniu pociągu lub utracie połączenia przewidzianego w rozkładzie jazdy,
    - g) zaprzestania i wznowienia oraz uruchomienia połączeń,
    - h) usług dostępnych w pociągu,
    - i) trybu postępowania z rzeczami znalezionymi w pociągach PR,
    - j) procedury wnoszenia reklamacji, skarg i wniosków,
    - k) wykazu punktów odprawy PR wraz z ich lokalizacją, adresami, zakresem czynności i godzinami otwarcia;
  - 2) telefonicznie za pośrednictwem infolinii nr 703 20 20 20 – w zakresie:
    - a) rozkładu jazdy pociągów,
    - b) warunków odbycia najszybszej podróży i warunków najniższych opłat za przejazd/przewóz;
  - 3) za pośrednictwem poczty elektronicznej – w zakresie wskazanym w pkt. 1, w dni robocze od 8.00 do 15.00 (adresy e-mail podane są na stronie internetowej PR).
2. Na stacjach, na których zgodnie z rozkładem jazdy zatrzymują się pociągi PR oraz:
  - 1) znajduje się punkt odprawy, który prowadzi sprzedaż biletów na przejazd/przewóz tymi pociągami, zamieszcza się informacje o:
    - a) zakresie czynności i godzinach otwarcia kas – w formie piktogramów lub wywieszek,
    - b) numerach telefonów, pod którymi dostępna jest informacja o możliwości przejazdu pociągami PR osób niepełnosprawnych oraz osób o ograniczonej sprawności ruchowej oraz o warunkach dostępu i udogodnieniach w pociągach,
    - c) podstawowych prawach i obowiązkach podróżnych, wynikających z Rozporządzenia (WE) nr 1371/2007, w tym dane kontaktowe Urzędu Transportu Kolejowego,
    - d) możliwości uzyskania informacji na stronie internetowej PR;
  - 2) nie ma automatu biletowego, ani punktu odprawy (lub jest, ale nie prowadzi sprzedaży biletów na przejazd pociągami PR), zamieszcza się informacje o:
    - a) możliwościach i sposobie zakupu biletu na przejazd/przewóz: w pociągu, za pośrednictwem systemu IPR, systemu SkyCash lub systemu KOLEO,
    - b) najbliższej stacji kolejowej lub miejscu, w którym znajduje się punkt odprawy lub automat biletowy,
    - c) najbliższej stacji, na której obecny jest personel udzielający pomocy osobom niepełnosprawnym i osobom o ograniczonej sprawności ruchowej wraz z numerami telefonów, pod którymi można uzyskać niezbędne informacje,
    - d) możliwości uzyskania informacji na stronie internetowej PR,
    - e) podstawowych prawach i obowiązkach podróżnych, wynikających z Rozporządzenia (WE) nr 1371/2007, w tym dane kontaktowe do Urzędu Transportu Kolejowego.

3. Na żądanie podróżnego informacje określone w ust. 1 udzielane są w punktach odprawy, prowadzących sprzedaż biletów na pociągi PR.

§ 5 Korzystanie z miejsc do siedzenia w pociągach

1. Pociągi uruchamiane przez PR nie są objęte rezerwacją miejsc do siedzenia. Każda osoba może skorzystać z jednego ogólnodostępnego miejsca do siedzenia. Podróżny ma prawo zająć wolne miejsce tylko dla siebie i dla każdej jadącej z nim osoby, której bilet może okazać.
2. W pociągach wyznacza się miejsca dla:
  - 1) osób z dziećmi w wieku do lat 4 i kobiet w ciąży;
  - 2) osób niepełnosprawnych i osób o ograniczonej sprawności ruchowej.
3. Miejsca, o których mowa w ust. 2 są wyznaczane w bezpośrednim sąsiedztwie drzwi wejściowych do pociągu. Miejsca te oznaczone są piktogramami. Piktogramy informujące o wyznaczeniu miejsc znajdują się na ścianie bocznej przy drzwiach wejściowych do pociągu.
4. Pierwszeństwo do zajmowania miejsc, o których mowa w ust. 2, mają te osoby, dla których zostały one wyznaczone.
5. Wyznaczone miejsca, niezajęte przez uprawnione osoby, mogą być zajmowane przez innych podróżnych, ale tylko do czasu zgłoszenia się osoby uprawnionej.
6. W przypadku braku miejsca do siedzenia, podróżnemu z ważnym dokumentem przewozu nie przysługuje zwrot należności za przejazd ani rekompensata z tego tytułu.
7. Na miejscach do siedzenia nie wolno umieszczać nóg w obuwiu, zwierząt, bagażu ręcznego ani przedmiotów mogących uszkodzić lub zanieczyścić te miejsca.

§ 6 Zawarcie umowy przewozu

1. Przez zawarcie umowy przewozu przewoźnik zobowiązuje się do przewiezienia podróżnego do stacji przeznaczenia.
2. Umowę przewozu zawiera się przez:
  - 1) nabycie biletu:
    - a) na przejazd,
    - b) na przewóz bagażu ręcznego, psa albo roweru;
  - 2) zalegalizowanie dokumentu przewozu;
  - 3) wystawienie wezwania;
  - 4) zawarcie odrębnej umowy, o której mowa w § 27 ust. 5.
3. Umowę przewozu potwierdza jeden lub kilka biletów. Bilety można nabyć:
  - 1) na zasadach określonych w niniejszym RPR w:
    - a) punkcie odprawy,
    - b) automacie,
    - c) pociągu;
  - 2) na zasadach określonych w:
    - a) Regulaminie IPR – za pośrednictwem systemu IPR,
    - b) *Skreślono*,
    - c) Regulaminie SkyCash – za pośrednictwem systemu SkyCash,
    - d) Regulaminie KOLEO - PR – za pośrednictwem systemu KOLEO.
4. Osoba dokonująca odprawy, przed wydaniem biletu podróżnemu, ma obowiązek sprawdzić, czy dane zawarte na bilecie są zgodne ze wskazaniami podróżnego, a podróżny bezpośrednio po otrzymaniu biletu zobowiązany jest upewnić się, czy został on wystawiony według jego wskazówek.
5. Podróżny z chwilą rozpoczęcia przejazdu powinien posiadać ważny bilet (z zastrzeżeniem ust. 3 pkt 1, lit. c) i okazywać go podczas kontroli.
6. Podróżny, który posiada ważny bilet na przejazd, może zabrać ze sobą bagaż ręczny, rower i zwierzęta na zasadach określonych w §§ 21 – 23.
7. Bilet może być odstąpiony, gdy nie jest imienny i podróżny nie rozpoczął przejazdu.
8. Dokumenty przewozu można zalegalizować, na zasadach określonych w § 10, w:
  - 1) punkcie odprawy,
  - 2) pociągu – wyłącznie w dniu wyjazdu.

§ 7 Rodzaje dokumentów przewozu oraz innych dokumentów

1. PR wydaje następujące rodzaje:
  - 1) dokumentów przewozu:
    - a) bilety na przejazd osób i przewóz, odpowiednio: bagażu ręcznego, psa albo roweru (z gwarancją lub bez gwarancji miejsca przeznaczonego do przewozu roweru),
    - b) bilet blankietowy zastępczy,
    - c) wezwanie;

- 2) innych dokumentów:
  - a) zamówienie na REGIOkartę,
  - b) REGIOkarta – wzory w TPR,
  - c) potwierdzenie zgłoszenia przejazdu grupy,
  - d) paragon fiskalny,
  - e) pokwitowanie zatrzymania dokumentu,
  - f) pokwitowanie przyjęcia rzeczy znalezionej w pociągu PR,
  - g) poświadczenie o:
    - zgłoszeniu braku ważnego biletu,
    - opóźnieniu przyjazdu pociągu,
  - h) znaczek do zlecenia-biletu.
2. Na przejazdy osób stosowane są następujące rodzaje biletów:
  - 1) bilet jednorazowy na przejazd w określonej relacji:
    - a) w jedną stronę,
    - b) „tam i z powrotem” (dotyczy wybranych ofert);
  - 2) bilety na przejazdy wielokrotne:
    - a) okresowy imienny:
      - odcinkowy, ważny w określonej relacji,
      - sieciowy, ważny w dowolnej relacji,
    - b) REGIOkarnet – składa się z biletu właściwego i wydanego do niego karnetu, na którym dokonuje się legalizacji przejazdu, bilet jest ważny wyłącznie z karnetem do niego wydanym, numer biletu jest wskazany na karnecie,
    - c) bilet turystyczny;
  - 3) zlecenie-bilet.
3. Na przewóz bagażu ręcznego, roweru albo psa pod nadzorem podróżnego wydaje się bilet jednorazowy z ceną zryczałtowaną – łącznie lub do posiadanego biletu na przejazd, o którym mowa w ust. 2; do biletu „tam i z powrotem” wydaje się dwa bilety na przewóz, odrębnie dla każdego kierunku ze wskazaniem relacji przewozu. Bilety na przewóz roweru wydaje się z gwarancją lub bez gwarancji miejsca przeznaczanego do przewozu roweru. Bilet na przewóz roweru bez gwarancji miejsca przeznaczanego do przewozu roweru wydaje się po wyrażeniu zgody przez nabywcę.
4. Na przewóz roweru wydaje się również bilet sieciowy imienny miesięczny, uprawniający do wielokrotnego przewozu roweru w dowolnej relacji.
5. Do ważnego biletu na przewóz roweru wydanego do biletu turystycznego, okresowego: odcinkowego, sieciowego, REGIOkarnetu lub biletu sieciowego imiennego miesięcznego na przewóz roweru, podróżny może w kasie biletowej lub w pociągu nabyć nieodpłatnie kupon gwarantujący miejsce przeznaczone do przewozu roweru, pod warunkiem, że w danym pociągu są wolne takie miejsca.

§ 8 Informacje na biletach

1. Bilet na przejazd zawiera:
  - 1) oznaczenie sprzedawcy;
  - 2) oznaczenie przewoźnika (np. PR);
  - 3) relację przejazdu (od stacji do stacji), z wyjątkiem biletów sieciowych;
  - 4) cenę brutto oraz stawkę i kwotę podatku od towarów i usług (PTU);
  - 5) NIP wystawcy;
  - 6) termin ważności biletu:
    - a) jednorazowego – poprzez wskazanie daty wyjazdu lub daty wyjazdu i czasu obowiązywania (np. „ważny 6 godz. od .....”),
    - b) odcinkowego i sieciowego – poprzez wskazanie pierwszego i ostatniego dnia ważności biletu,
    - c) turystycznego – poprzez wskazanie pierwszego dnia ważności biletu oraz zamieszczenie wypisu o warunkach korzystania z oferty,
    - d) REGIOkarnetu – poprzez wskazanie pierwszego i ostatniego dnia ważności biletu na bilecie właściwym;
  - 7) datę wydania lub datę i godzinę wydania (dot. biletów wydawanych elektronicznie);
  - 8) numer i serię biletu;
  - 9) wypis dotyczący treści zawartej umowy przewozu (np. przejazd „TAM”, „TY i raz, dwa, trzy”, miesięczny imienny „T/P”, itp.).
2. Oprócz danych wymienionych w ust. 1, bilet na przejazd może zawierać m.in.:
  - 1) kod oferty;
  - 2) dodatkowe informacje o warunkach oferty;
  - 3) rodzaj pociągu i klasę wagonu;
  - 4) rodzaj opłaty („N” – normalna, „U” – ulgowa, z podaniem wymiaru ulgi);
  - 5) liczbę osób;
  - 6) odległość taryfową;

- 7) drogę przewozu;
  - 8) imię i nazwisko właściciela biletu imiennego, a także numer dokumentu umożliwiającego stwierdzenie tożsamości tej osoby, wpisywane przez właściciela biletu;
  - 9) kod 2D;
  - 10) zapis o formie płatności (np. „gotówka”);
  - 11) numer kasy wydania/automatu;
  - 12) numer identyfikacyjny wystawcy (dot. biletów wystawianych w pociągu);
  - 13) inne informacje, niezbędne dla określenia zakresu uprawnień podróznego.
3. Bilet na przewóz zawiera:
- 1) oznaczenie sprzedawcy;
  - 2) oznaczenie przewoźnika (np. PR);
  - 3) cenę brutto oraz stawkę i kwotę podatku od towarów i usług (PTU);
  - 4) NIP wystawcy;
  - 5) datę wydania lub datę i godzinę wydania (dot. biletów wydawanych elektronicznie);
  - 6) numer i serię biletu;
  - 7) wypis informujący o ofercie.
4. Oprócz danych wymienionych w ust. 3, bilet na przewóz może zawierać m.in.:
- 1) kod oferty;
  - 2) rodzaj i numer pociągu;
  - 3) odległość taryfową;
  - 4) drogę przewozu;
  - 5) relację przewozu (od stacji do stacji) – dot. biletu na przewóz wydanego do biletu „tam i z powrotem”;
  - 6) termin ważności biletu (dot. biletu sieciowego miesięcznego na przewóz roweru);
  - 7) imię i nazwisko właściciela biletu imiennego, a także numer dokumentu umożliwiającego stwierdzenie tożsamości tej osoby, wpisywane przez właściciela biletu (dot. biletu sieciowego miesięcznego na przewóz roweru);
  - 8) kod 2D;
  - 9) zapis o formie płatności (np. „gotówka”);
  - 10) oznaczenie numeru kasy wydania/automatu;
  - 11) numer identyfikacyjny wystawcy (dot. biletów wystawianych w pociągu);
  - 12) inne informacje niezbędne dla określenia zakresu uprawnień podróznego.
5. Informacje na czołowej stronie dokumentów przewozu (z wyłączeniem zlecenia-biletu, patrz § 42 TPR), nie mogą być odręcznie poprawiane.
6. Bilety są drukowane i wypełniane w języku polskim. Przy drukowaniu biletów PR stosuje następujące czcionki:
- 1) w kasach elektronicznych – Latin (USA, Standard Europe);
  - 2) w terminalach mobilnych – Font CASIO ANK 8x16 dots z modyfikacją dla polskich liter.
7. Wzory druków wydawanych przez PR, w tym przeznaczonych do drukowania i/albo wypełniania pismem odręcznym dokumentów przewozu, zamieszczone są na stronie internetowej PR.

§ 9 Terminy ważności biletów

1. Termin ważności biletu na przejazd rozpoczyna się od daty albo od daty i godziny na nim wskazanych.
2. Termin ważności:
  - 1) biletu jednorazowego na przejazd:
    - a) w jedną stronę:
      - na odległość do 50 km – wynosi 3 godziny licząc od daty i godziny wydania lub wskazanych przez podróznego,
      - na odległość od 51 km do 100 km – wynosi 6 godzin licząc od daty i godziny wydania lub wskazanych przez podróznego,
      - na odległość 101 km albo więcej – wynosi 1 dzień,
    - b) „tam i z powrotem” – wynosi 1 dzień.
Dzień liczy się od godziny 0.00 do godziny 24.00;
  - 2) biletu okresowego imiennego uzależniony jest od rodzaju biletu (patrz §§ 34 – 36 TPR);
  - 3) REGIOkarnetu – określony jest w warunkach stosowania oferty (patrz § 40 TPR); przejazdy na podstawie tego biletu mogą być realizowane we wskazanym dniu, na który dokonano legalizacji karnetu;
  - 4) biletu turystycznego – określony jest w warunkach stosowania oferty (patrz § 41 TPR);
  - 5) zlecenia-biletu – określony jest w warunkach korzystania (patrz § 42 TPR);
  - 6) biletów wydanych wg ofert pozataryfowych (specjalnych) określony jest w pkt. 1 – 2, chyba że warunki taryfowe danej oferty stanowią inaczej;
  - 7) biletu na przewóz bagażu ręcznego, psa albo roweru bez gwarancji miejsca przeznaczonego do przewozu roweru – zależy od rodzaju biletu na przejazd, do którego został wydany (z wyjątkiem biletu sieciowego imiennego miesięcznego na przewóz roweru).
Bilet na przewóz, wydany odpowiednio do biletu:

- a) jednorazowego, turystycznego i zlecenia-biletu – jest ważny w terminie ważności biletu na przejazd,
  - b) REGIOkarnet – jest ważny w ciągu jednego dnia, wskazanego na zalegalizowanym karnecie,
  - c) okresowego: odcinkowego, sieciowego – uprawnia do przewozu w ciągu wskazanego przez podróżnego dnia (w terminie ważności biletu na przejazd) i jest na nim określony;
- 8) bilet na przewóz roweru z gwarancją miejsca przeznaczanego do przewozu roweru. ważny jest w dniu, relacji i pociągu/pociągach na nim wskazanych.
3. *skreślono.*
4. Nie przedłuża się terminów ważności biletów, z zastrzeżeniem § 19 ust. 4.
5. W ramach terminu ważności biletu można dokonywać przerw w podróży.
6. Przejazd należy rozpocząć i zakończyć w terminie ważności biletu, z zastrzeżeniem ust. 7 – 9.
7. Podróżny z biletem jednorazowym na przejazd w jedną stronę, albo na przejazd „tam i z powrotem” w czasie przejazdu powrotnego, ma prawo dojechać do stacji przeznaczenia po upływie terminu ważności biletu, gdy przejazd odbywa się:
- 1) bezpośrednio pociągiem od stacji wyjazdu, wskazanej na bilecie, albo
  - 2) z przesiadaniem po drodze – pod warunkiem, że przesiadanie odbywa się do najbliższego pociągu jadącego w kierunku stacji przeznaczenia, jeżeli pociąg, którym rozpoczęto podróż nie dojeżdża do tej stacji.
8. Jeżeli nie ukończono podróży w terminie ważności biletu z powodu opóźnienia przyjazdu pociągu zdążającego do stacji przeznaczenia, podróżny może opóźnionym pociągiem dojechać do tej stacji po upływie terminu ważności biletu.
9. Podróżny z biletem na przejazdy wielokrotne może dojechać pociągiem, którym odbywa przejazd najdalej do stacji, na której pociąg, zgodnie z rozkładem jazdy, zatrzymuje się po raz ostatni przed upływem terminu ważności biletu, z zastrzeżeniem ust. 8.
10. Przy przejazdach na podstawie zleceń-biletów postanowienia ust. 1, ust. 2 pkt 1 oraz ust. 4 – 8, stosuje się odpowiednio.

§ 10 Sprzedaż i legalizacja dokumentów przewozu

1. W punkcie odprawy można:
- 1) nabyć:
    - a) bilet:
      - jednorazowy na przejazd w określonej relacji od i do stacji wskazanej przez nabywcę: w jedną stronę lub „tam i z powrotem”,
      - na przejazdy wielokrotne (okresowy, REGIOkarnet, turystyczny),
    - b) bilet na przewóz bagażu ręcznego, psa oraz roweru z gwarancją lub bez gwarancji miejsca przeznaczanego do przewozu roweru – na zasadach określonych w §§ 21 – 23; bilet na przewóz roweru bez gwarancji miejsca przeznaczanego do przewozu roweru, wydaje się po wyrażeniu zgody przez nabywcę;
  - 2) zalegalizować REGIOkarnet albo zlecenie-bilet, na zasadach określonych odpowiednio w ust. 20 i 21;
  - 2a) potwierdzić ważność przejazdu na zaświadczeniu (wzór nr 52 TPR);
  - 3) dokonać zmiany lub odstąpienia od umowy przewozu;
  - 4) pobrać i złożyć zamówienie na REGIOkartę (wyłącznie w punkcie odprawy PR);
  - 5) otrzymać poświadczenie m.in. o:
    - a) zgłoszeniu braku ważnego biletu, na przejazd na zasadach określonych w ust. 12,
    - b) opóźnieniu/odwołaniu pociągu,
    - c) utracie połączenia/przerwie w ruchu pociągów,
    - d) możliwości bezpłatnego powrotu do stacji wyjazdu lub kontynuacji podróży w przypadkach określonych w § 19.
2. Obsługa podróżnych jest dokonywana w kolejności ich zgłaszania się.
3. W pociągu można:
- 1) nabyć wyłącznie w dniu wyjazdu bilet:
    - a) jednorazowy na przejazd w relacji od stacji wsiadania do stacji wskazanej przez nabywcę: w jedną stronę lub „tam i powrotem”,
    - b) na przewóz bagażu ręcznego, psa oraz roweru z gwarancją lub bez gwarancji miejsca przeznaczanego do przewozu roweru – na zasadach określonych w §§ 21 – 23; bilet na przewóz roweru bez gwarancji miejsca przeznaczanego do przewozu roweru, wydaje się po wyrażeniu zgody przez nabywcę;
  - 2) nabyć bilet na przejazdy wielokrotne:
    - a) z terminem ważności rozpoczynającym się w dniu nabycia – turystyczny, REGIOkarnet, sieciowy imienny miesięczny na przewóz roweru,
    - b) z zachowaniem 30-dniowego terminu przedsprzedaży – odcinkowy imienny tygodniowy lub miesięczny; bilety odcinkowe wydaje się od stacji wsiadania do pociągu lub od dowolnej stacji

na drodze przebiegu pociągu, w którym dokonuje się odprawy – do stacji wskazanej przez podróżnego,

bilety na przejazdy wielokrotne wydaje się wyłącznie z terminali mobilnych; opłata za wydanie biletu w pociągu jest pobierana na zasadach określonych w ust. 6;

- 3) zalegalizować REGIOkarnet albo zlecenie-bilet na zasadach określonych odpowiednio w ust.20 i 21;
  - 3a) potwierdzić ważność przejazdu na zaświadczeniu (wzór nr 52 TPR), na zasadach określonych w ust. 21a;
  - 4) dokonać zmiany lub odstąpienia od umowy przewozu;
  - 5) otrzymać poświadczenie m.in. o:
    - a) zgłoszeniu braku ważnego biletu na przejazd, na zasadach określonych w ust. 12,
    - b) opóźnieniu/odwołaniu pociągu,
    - c) utracie połączenia/przerwie w ruchu pociągów,
    - d) możliwości bezpłatnego powrotu do stacji wyjazdu lub kontynuacji podróży w przypadkach określonych w § 19;
  - 6) otrzymać:
    - a) wezwanie,
    - b) pokwitowanie zatrzymania dokumentu,w przypadkach określonych odpowiednio w §§ 14 i 16,
    - c) bilet zastępczy;
  - 7) nabyć bilet do stacji przesiadania z adnotacją: „Zmiana przewoźnika” – w przypadku gdy podróżny rozpoczyna przejazd na stacji, na której nie ma punktu odprawy lub jest on nieczynny i od stacji przesiadania ma zamiar odbyć przejazd pociągiem innego przewoźnika, gdy rozkładowy czas na przesiadkę nie przekracza 30 min.
4. W przypadku osób odbywających wspólnie przejazd w tej samej relacji, którym w pociągu nie można wydać jednego biletu na przejazd, wydaje się odpowiednią liczbę biletów i pobiera jedną opłatę za wydanie biletu w pociągu.
5. Podróżny bez ważnego dokumentu przewozu, zobowiązany jest zgłosić się do obsługi pociągu w celu nabycia albo legalizacji biletu przed lub niezwłocznie po wejściu do pociągu. Podróżny, który nie posiada ważnego biletu na przejazd/przewóz lub posiada bilet, który wymaga legalizacji, zobowiązany jest wejść do pociągu pierwszymi drzwiami licząc od czoła pociągu (kierunku jazdy) i zgłosić się do obsługi pociągu w celu nabycia lub legalizacji biletu, a w przypadku nieobecności obsługi w tej części pociągu - oczekiwać na jej przybycie.
- Podróżni, z wyjątkiem osób niepełnosprawnych i osób o ograniczonej sprawności ruchowej (patrz: § 12 ust.7) oraz osób wymienionych w § 14 ust. 6, którzy nie dokonali takiego zgłoszenia, uważani są za podróżnych bez ważnego dokumentu przewozu i wówczas stosuje się odpowiednie postanowienia §§ 15 – 16.
6. W pociągu oprócz opłaty za przejazd/przewóz pobiera się opłatę za wydanie biletu w pociągu, wskazaną w TPR (Dział III, Rozdział 5). Opłaty za wydanie biletu nie pobiera się od osób niepełnosprawnych i osób o ograniczonej sprawności ruchowej oraz osób wymienionych w § 14 ust.6, a także od osób, które zgłoszą się do obsługi pociągu:
- 1) na warunkach określonych w ust. 5, oraz:
    - a) rozpoczynają przejazd w czasie, gdy na stacji wsiadania punkt odprawy jest nieczynny, nie ma punktu odprawy (nawet w przypadku czynnego automatu) lub nie sprzedaje się biletów danego rodzaju,
    - b) posiadają:
      - poświadczenie o zgłoszeniu braku ważnego biletu, wydane przez punkt odprawy,
      - bilet z adnotacją „Dalej w poc. PR”/„Dalej” (w postaci nadruku, zapisu odręcznego lub stempla), wydany przez punkt odprawy albo w innym pociągu,
      - bilet z nadrukiem albo potwierdzoną adnotacją „Zmiana przewoźnika”, wystawiony w pociągu innego przewoźnika w sytuacji, o której mowa w ust. 3 pkt 7,
      - niezalegalizowany REGIOkarnet,
    - c) zażądają wydania biletu z ulgą 100%;
  - 2) na warunkach określonych w § 17 ust. 4 – z ważnym biletem w celu zmiany umowy przewozu w zakresie:
    - a) terminu wyjazdu,
    - b) stacji przeznaczenia,
    - c) rodzaju pociągu,
    - d) drogi przewozu,
    - e) uprawnień do ulgi, tj. posiadających bilet jednorazowy:
      - z innym wymiarem ulgi niż im przysługuje – w tym przypadku wydaje się nowy bilet z właściwym wymiarem ulgi, zgodnie z indywidualnymi uprawnieniami podróżnego; zasada ta obowiązuje również w przypadku, gdy podróżny nie zgłosi się do obsługi pociągu na warunkach określonych w § 17 ust. 4 a bilet z niższym wymiarem ulgi niż mu przysługuje, okaże dopiero podczas kontroli,

- ulgowy bez ważnego dokumentu poświadczającego prawo do ulgowego przejazdu (podróżny oświadcza, że takie uprawnienie posiada).

7. Nabywca biletu na przejazd wskazuje:

- 1) datę wyjazdu, albo datę i godzinę rozpoczęcia ważności biletu, albo pierwszy dzień ważności biletu (z zastrzeżeniem ust. 3);
- 2) relację przejazdu (od stacji ..... do stacji .....);
- 3) rodzaj pociągu (np. REGIO);
- 4) *skreślony*;
- 5) rodzaj biletu (np. bilet jednorazowy);
- 6) liczbę osób (z opłatą normalną lub ulgową – wymiar ulgi).

Ponadto podróżny może wskazać ofertę, z której zamierza skorzystać (np.: „TY i raz, dwa, trzy”). Na żądanie podróżnego udziela się informacji o warunkach odbycia najszybszej podróży oraz warunkach najniższych opłat za przejazd/przewóz.

8. Przy nabywaniu biletu jednorazowego na przewóz (bagażu ręcznego, psa albo roweru bez gwarancji miejsca przeznaczonego do przewozu roweru), należy określić rodzaj i datę przewozu zawierającą się w ramach terminu ważności biletu na przejazd, a w przypadku biletu „tam i z powrotem” – również relację przewozu, a w razie biletu na przewóz roweru z gwarancją miejsca – każdorazowo relację przewozu i pociąg (pociągi), którym podróżny zamierza odbyć przewóz.
9. Przy zakupie biletu ulgowego w punkcie odprawy należy złożyć ustne oświadczenie o rodzaju przysługującej ulgi, natomiast przy zakupie biletu ulgowego w pociągu podróżny jest zobowiązany okazać ważny dokument poświadczający prawo do ulgi.
10. Bilety na przejazd/przewóz w określonej relacji są wydawane od i do stacji, na których zatrzymują się pociągi PR danego rodzaju.
11. Bilet „tam i z powrotem” jest wydawany, jeżeli przejazd w obie strony odbywa się tą samą drogą przewozu, od i do tych samych stacji oraz w tym samym dniu; w przypadku, jeżeli przejazd powrotny odbywa się inną drogą przewozu lub do innej stacji, wydaje się dwa oddzielne bilety na przejazd w jedną stronę.
12. W przypadku braku możliwości odprawy podróżnemu wydaje się poświadczenie o zgłoszeniu braku ważnego biletu. Na poświadczeniu wydanych:
  - 1) w punkcie odprawy (wyłącznie w przypadku awarii kasy/czytnika kart płatniczych lub braku możliwości wydania reszty) – zamieszcza się odcisk datownika oraz informuje pasażera o obowiązku zgłoszenia, na warunkach określonych w ust. 5, obsłudze pociągu braku ważnego biletu;
  - 2) w pociągu – zamieszcza się nazwę stacji, datę wyjazdu i nr pociągu, a odprawy dokonuje się w trakcie kontroli.
13. W razie braku możliwości odprawy podróżnego w pociągu PR do wskazanej przez niego stacji, wydaje się bilet do stacji, do której istnieje możliwość odprawy, zamieszczając odręcznie lub za pomocą stempla adnotację: „*Dalej w poc. PR*”. Podróżny, w celu nabycia biletu do stacji przeznaczenia, zobowiązany jest zgłosić się do punktu odprawy lub do obsługi pociągu najpóźniej na stacji, do której posiada bilet.
14. W automatach można nabyć bilety, zgodnie z ofertą dostępną w danym automacie, podaną na stronie internetowej PR.
15. W niektórych punktach odprawy oraz w automatach sprzedaż biletów prowadzona jest w ograniczonym zakresie. Ograniczenie odprawy może polegać m.in. na sprzedaży określonych rodzajów biletów.
16. Za pośrednictwem systemu IPR, systemu SkyCash albo systemu KOLEO podróżny może nabyć bilety na przejazd lub przewóz od i do wskazanej stacji, na których zatrzymują się pociągi PR danego rodzaju; warunki korzystania z tych biletów określa odpowiednio Regulamin IPR, Regulamin SkyCash albo systemu KOLEO.
17. Bilet zakupiony za pośrednictwem:
  - 1) systemu IPR jest biletem imiennym i może mieć formę wydruku papierowego, albo może być okazywany na wyświetlaczu tabletu, laptopa, notebooka, smartfona lub telefonu komórkowego, na zasadach określonych w Regulaminie IPR;
  - 2) *skreślono*;
  - 3) systemu SkyCash jest biletem imiennym i jest okazywany na wyświetlaczu urządzenia mobilnego wyposażonego w odpowiedni system operacyjny, na zasadach określonych w Regulaminie SkyCash;
  - 4) systemu KOLEO jest biletem imiennym i może mieć formę wydruku papierowego, albo może być okazywany na wyświetlaczu urządzenia mobilnego wyposażonego w odpowiedni system operacyjny, na zasadach określonych w Regulaminie KOLEO – PR.
18. W punkcie odprawy, za pośrednictwem systemu IPR, za pośrednictwem systemu SkyCash, za pośrednictwem systemu KOLEO oraz w automacie można nabyć bilety w przedsprzedaży do 30 dni naprzód. W przypadku wznowienia lub uruchomienia nowych połączeń na danej linii/odcinku, termin przedsprzedaży może być ograniczony do dnia, w którym rozpoczyna się kursowanie pociągów na tej linii/odcinku.
19. Zasady sprzedaży biletów wydanych wg ofert pozataryfowych (specjalnych) i warunki taryfowe tych ofert zamieszczane są na stronie internetowej PR.
20. Legalizacji biletów REGIOkarnet można dokonać:

- 1) w punkcie odprawy – do 30 dni naprzód, poprzez zamieszczenie we właściwym polu karnetu odpowiednio odcisku datownika, albo odcisku datownika i stempla o treści „Wyjazd w dniu .....”;
  - 2) w pociągu (na warunkach określonych w ust. 5) – wyłącznie w dniu wyjazdu, poprzez wpisanie przez obsługę pociągu we właściwym polu karnetu daty przejazdu i numeru pociągu, potwierdzonych podpisem i pieczęcią identyfikacyjną; opłata za legalizację biletu w pociągu nie jest pobierana.
21. Legalizacji zleceń-biletów można dokonać:
- 1) w punkcie odprawy – do 30 dni naprzód odpowiednio poprzez:
    - a) naklejenie znaczka kontrolnego i ostemplowania go datownikiem w taki sposób, aby odcisk datownika odbił się częściowo na znaczku kontrolnym i częściowo na zleceniu, albo
    - b) naklejenie znaczka kontrolnego i ostemplowanie go datownikiem w taki sposób, aby odcisk datownika odbił się częściowo na znaczku kontrolnym i częściowo na zleceniu oraz stempla o treści „Wyjazd w dniu .....”;
  - 2) w pociągu (na warunkach określonych w ust. 5) – wyłącznie w dniu wyjazdu poprzez wpisanie przez obsługę pociągu daty przejazdu i numeru pociągu, potwierdzonych podpisem i pieczęcią identyfikacyjną. Na potwierdzenie dokonania legalizacji wydaje się paragon, którego numer obsługa pociągu wpisuje w miejscu przeznaczonym na znaczek kontrolny.
- Zlecenie-bilet odpowiednio zalegalizowane i poświadczone podpisem osoby upoważnionej przez PR zwraca się podróżnemu.
- 21a. Potwierdzenia ważności przejazdu na zaświadczeniu (wzór nr 52 TPR) można dokonać przy nabywaniu albo po okazaniu biletu na przejazd z ulgą 37%:
- 1) w punkcie odprawy;
  - 2) w pociągu (na warunkach określonych w ust. 5) - z jednoczesnym okazaniem dokumentu umożliwiającego stwierdzenie tożsamości osoby uprawnionej.
22. W przypadku przejazdu na odcinku krajowym w pociągu międzynarodowym – bilet na przejazd można wydać do/od punktu granicznego – pod warunkiem, że podróżny posiada ważny bilet na przejazd w relacji od/do punktu granicznego do/od miejscowości położonej poza terytorium Polski.
23. Należności za przejazd/przewóz oraz inne należności wynikające z umowy przewozu, są przyjmowane w walucie PLN – w złotych:
- 1) w punkcie odprawy/automacie – gotówką albo kartą płatniczą, zgodnie z oznaczeniem;
  - 2) w pociągu u obsługi pociągu lub kontroli pociągu – wyłącznie gotówką;
  - 3) przelewem na wskazany numer konta – po uprzednim uzgodnieniu z PR.
24. Przy nabywaniu biletu stosuje się opłaty, obowiązujące w dniu zawarcia umowy przewozu.
25. Podróżny może otrzymać na życzenie fakturę VAT z wyjątkiem faktur do biletów, o których mowa w ust. 29, w:
- 1) punkcie odprawy, który wydał bilet;
  - 2) dowolnym punkcie odprawy PR – w przypadku biletów zakupionych w pociągu lub innym punkcie odprawy PR lub automacie biletowym (wyłącznie na pociągi uruchamiane przez PR).
- Punkt odprawy PR, na żądanie podróżnego ma obowiązek wystawienia faktury VAT w terminie 7 dni od zgłoszenia żądania, jeżeli żądanie jej wystawienia zostanie zgłoszone w terminie 3 miesięcy licząc od końca miesiąca, w którym zakupiono bilet. Podstawę wystawienia faktury VAT stanowi przedłożony w punkcie odprawy oryginał biletu.
26. Na żądanie zgłoszone w terminie 3 miesięcy licząc od końca miesiąca, w którym wykonano usługę, fakturę VAT podróżny może otrzymać wyłącznie na pisemny wniosek skierowany do PR, pod warunkiem dołączenia do wniosku oryginału biletu.
27. Na bilecie zamieszcza się adnotację o wydaniu faktury VAT.
28. Zasady wydawania faktury VAT za bilet wydany za pośrednictwem:
- 1) systemu IPR - określa Regulamin IPR;
  - 2) *skreślono*;
  - 3) systemu SkyCash – określa Regulamin SkyCash;
  - 4) systemu KOLEO – określa Regulamin KOLEO – PR.
29. Za fakturę VAT uznaje się bilety jednorazowe, które zawierają następujące dane:
- 1) nazwę i numer identyfikacji podatkowej sprzedawcy (NIP);
  - 2) numer i datę wystawienia biletu;
  - 3) rodzaj usługi;
  - 4) odległość taryfową nie mniejszą niż 50 km;
  - 5) kwotę należności wraz z podatkiem;
  - 6) kwotę podatku.
- Do biletów jednorazowych uznanych za fakturę VAT, faktur na życzenie podróżnego się nie wystawia.
30. Dokument przewozu zafoliowany, zniszczony w stopniu uniemożliwiającym odczytanie przez osobę dokonującą kontroli danych (w szczególności podarty i skleiony), z niepoświadczonymi adnotacjami, a także co do którego istnieje uzasadnione podejrzenie ze strony osoby dokonującej kontroli, że jest podróbiony albo przerobiony uważa się za nieważny.

31. Za dokument przewozu zagubiony, zniszczony, zafoliowany lub skradziony PR nie zwraca uiszczonych należności i nie wydaje duplikatów, także w przypadku zgłoszenia straty do organów ścigania lub wskazania daty i miejsca zakupu, numeru dokumentu itp.

§ 11 Grupowy przewóz osób

1. Grupowy przewóz osób można zamawiać dla min. 10 osób, nie wliczając przewodników. Warunki korzystania z oferty „Grupowy przewóz osób” zawarte są w § 39 TPR. Informacje dotyczące grupowego przewozu osób można uzyskać korzystając z danych kontaktowych podanych na stronie internetowej PR.
2. Grupowy przewóz osób zamawia się poprzez stronę internetową grupy.i-pr.pl, na której też znajdują się też szczegółowe informacje dotyczące przejazdów grupowych.
3. W zamówieniu należy podać co najmniej:
  - 1) nazwę i adres organizatora;
  - 2) kontakt e-mail lub telefoniczny;
  - 3) relację przejazdu;
  - 4) rodzaj pociągu;
  - 5) liczbę uczestników;
  - 6) datę i przybliżoną godzinę wyjazdu;
  - 7) imię i nazwisko osoby odpowiedzialnej za grupę.
4. Zamówienie powinno wpłynąć do PR najpóźniej na 2 dni robocze przed planowanym dniem wyjazdu grupy. Zamówienie, które wpłynie do PR w terminie krótszym, może nie zostać rozpatrzone. Jeżeli grupa zamierza odbyć przejazd w dwie strony, należy złożyć dwa oddzielne zamówienia.
5. O przyjęciu zamówienia na grupowy przewóz osób, zawiadamia się organizatora, podając numer zamówienia oraz kod PIN. Zawiadomienia dokonuje się telefonicznie lub e-mailem. Organizatora zawiadamia się również w przypadku braku możliwości zrealizowania zamówienia złożonego najpóźniej na 2 dni robocze przed planowanym dniem wyjazdu grupy.
6. Zakupu biletów na zamówiony przejazd dokonuje się, po otrzymaniu potwierdzenia pozytywnego rozpatrzenia zamówienia, w:
  - 1) dowolnym punkcie odprawy PR,
  - 2) wyznaczonym punkcie odprawy „PKP Intercity” S.A.; wykaz punktów odprawy „PKP Intercity” S.A., prowadzących taką odprawę dostępny jest na stronie internetowej PR,
  - 3) pociągu, wyłącznie, gdy przejazd rozpoczyna się na stacji, na której nie jest prowadzona sprzedaż biletów grupowych,podając numer zamówienia i kod PIN.

Wraz z biletami na przejazd grupy wydawane jest „Potwierdzenie zgłoszenia przejazdu grupy”.

Na podstawie podanego numeru zamówienia i kodu PIN, wydaje się bilety na przejazd grupy, (zgodnie z oświadczeniem organizatora o liczbie uczestników przejazdu grupowego i wymiarach ulg ustawowych przysługujących zgodnie z indywidualnymi uprawnieniami).

W uzasadnionych przypadkach (np. awaria systemu, gdy nie można wydać „Potwierdzenia zgłoszenia przejazdu grupy”), na odwrotnej stronie biletu/biletów zamieszcza się poświadczenie w brzmieniu „Awaria systemu” oraz numer zamówienia i kod PIN, odpowiednio potwierdzone.
7. W trakcie kontroli w pociągu, osoba odpowiedzialna za grupę jest zobowiązana okazać bilet/bilety na przejazd grupy i „Potwierdzenie zgłoszenia przejazdu grupy” lub odpowiednio poświadczone bilety – zgodnie z ust. 6. Bilety na przejazd grupy bez okazania „Potwierdzenia zgłoszenia przejazdu grupy” (lub poświadczenia, o którym mowa w ust. 6) są nieważne, a uczestnicy przejazdu traktowani jak podróżni bez ważnego dokumentu przewozu.
8. Organizator zobowiązany jest do nadzoru nad przestrzeganiem przez uczestników przejazdu obowiązujących przepisów porządkowych.
9. W przypadku, gdy organizator zamierza zmienić termin przejazdu, rodzaj pociągu, relację, drogę przewozu albo liczbę uczestników, powinien złożyć nowe zamówienie na przejazd grupy na zasadach określonych w ust. 2 – 4.

Wymiany biletów zamawiający może dokonać w punkcie odprawy biletowej PR, lub w wyznaczonym punkcie odprawy „PKP Intercity” S.A., bez potrącania odstępnego.
10. Jeżeli nie zostało złożone nowe zamówienie zgodnie z ust. 9, a z biletu/biletów na przejazd grupowy będzie korzystała mniejsza liczba osób, w ten sposób, że:
  - 1) pozostała liczba uczestników spełnia warunki grupowego przewozu (z przejazdu korzysta minimum 10 osób):
    - a) przed rozpoczęciem przejazdu – punkt odprawy PR lub wyznaczony punkt odprawy „PKP Intercity” S.A.,
    - b) po rozpoczęciu przejazdu – obsługa pociągu,zamieszcza na bilecie odpowiednie poświadczenie o wykorzystaniu przez mniejszą liczbę osób; zwrotu należności za częściowo niewykorzystany bilet można dochodzić w drodze pisemnej reklamacji, na warunkach określonych w § 24;

- 2) pozostała liczba uczestników nie spełnia warunków grupowego przewozu (z przejazdu korzysta mniej niż 10 osób):
  - a) przed rozpoczęciem przejazdu – punkt odprawy PR lub wyznaczony punkt odprawy „PKP Intercity” S.A.,
  - b) po rozpoczęciu przejazdu (pod warunkiem zgłoszenia się na zasadach określonych w § 10 ust. 5) – obsługa pociągu,
zamieszcza na bilecie odpowiednie poświadczenie o całkowitym niewykorzystaniu, a osoby odbywające przejazd odprawia się zgodnie z indywidualnymi uprawnieniami; zwrotu należności za całkowicie niewykorzystany bilet można dochodzić w drodze pisemnej reklamacji, na warunkach określonych w § 24.
11. Poświadczony bilet jest ważny wyłącznie w zakresie wynikającym z poświadczenia.
12. Zwrot całkowicie niewykorzystanego biletu na przejazd grupy, przed rozpoczęciem terminu jego ważności – jest możliwy w punkcie odprawy PR lub wyznaczonym punkcie odprawy „PKP Intercity” S.A., pod warunkiem jednoczesnego zwrotu „Potwierdzenia zgłoszenia przejazdu grupy”, po potrąceniu 10% odstępnego.
13. Za całkowicie lub częściowo niewykorzystany, odpowiednio poświadczony bilet po rozpoczęciu terminu ważności (w przypadkach innych niż wskazane w ust.10), zwrotu należności można dochodzić w drodze pisemnej reklamacji, na warunkach określonych w § 24.
14. PR na wniosek organizatora może, w miarę możliwości, zarezerwować oddzielne przedziały dla grupy w wagonach pasażerskich (rezerwacji dokonuje się wyłącznie w przypadku, gdy stacja wsiadania grupy jest jednocześnie stacją początkową relacji pociągu, chyba że PR postanowi inaczej). Opłata za rezerwację przedziału jest wskazana w TPR (Dział III, Rozdział 5).
15. PR może odmówić wydania zgody na grupowy przewóz osób w:
  - 1) pociągach o frekwencji zbliżonej do 100% (np. w okresie ferii), lub
  - 2) pociągu, na przejazd którym wydano wcześniej zgodę innym grupom.

§ 12 Zasady dotyczące korzystania z przewozu przez osoby niepełnosprawne i osoby o ograniczonej sprawności ruchowej

1. Osobom niepełnosprawnym oraz osobom o ograniczonej sprawności ruchowej PR zapewnia możliwość podróżowania swoimi pociągami, o ile dostępność stacji, peronów i taboru kolejowego na to pozwala. Personel PR jest zobowiązany do podejmowania wszelkich możliwych działań, aby ułatwić tym osobom dostęp do swoich usług – w przypadku, gdy poziom niepełnosprawności ruchowej danej osoby utrudnia samodzielne i bezpieczne korzystanie z nich.
2. Informacje o dostępności, udogodnieniach i warunkach dostępu do pociągów PR oraz zgłoszenie potrzeby udzielenia pomocy osobom niepełnosprawnym i osobom o ograniczonej sprawności ruchowej można uzyskać/dokonać:
  - 1) wysyłając zapytanie/zgłoszenie na adresy e-mail lub dzwoniąc pod numery telefonów oddziałów PR wskazanych na stronie internetowej PR;
  - 2) telefonując na bezpłatną ogólnopolską infolinię 800 022 222 czynną od poniedziałku do piątku oprócz świąt, w godzinach podanych na stronie internetowej PR.
3. Zgłoszenie potrzeby udzielenia pomocy powinno zawierać następujące informacje:
  - 1) datę przejazdu;
  - 2) relację przejazdu (stacja wyjazdu, stacja przyjazdu, stacja przesiadania się) z określeniem stacji, na której potrzebna jest pomoc;
  - 3) planowaną godzinę odjazdu i przyjazdu;
  - 4) rodzaj niepełnosprawności lub ograniczenia sprawności ruchowej podróżnego;
  - 5) czy w podróży będzie uczestniczyła osoba towarzysząca (opiekun) lub pies asystujący;
  - 6) czy podróżny korzysta z wózka inwalidzkiego (w przypadku wózka z napędem należy podać wagę wózka i łączną wagę wózka z osobą) lub innego sprzętu ortopedycznego, ułatwiających poruszanie się (chodzik, kule itp.);
  - 7) informację o przewożonym bagażu;
  - 8) inne istotne okoliczności dotyczące zgłaszanego przejazdu (np. proponowane miejsce spotkania);
  - 9) nr telefonu lub e-mail osoby zgłaszającej przejazd.
4. PR zapewnia nieodpłatnie pomoc osobom niepełnosprawnym i osobom o ograniczonej sprawności ruchowej podczas wsiadania i wysiadania do/z pociągu oraz w pociągu, pod warunkiem powiadomienia o potrzebie udzielenia pomocy przynajmniej na 48 godzin, przed planowaną godziną odjazdu pociągu z danej stacji. Jeżeli powiadomienia dokonano w czasie krótszym, podejmowane są wszelkie możliwe działania, aby zapewnić pomoc w odbyciu przejazdu.
Jeżeli przejazd osoby niepełnosprawnej lub osoby o ograniczonej sprawności ruchowej będzie realizowany więcej niż jednym pociągiem, wystarczy jedno powiadomienie, pod warunkiem przekazania wystarczającej informacji na temat terminu kolejnych przejazdów.
5. Osoba zgłaszająca jest informowana o godzinie i wyznaczonym miejscu, w którym podróżny powinien się stawić w celu udzielenia pomocy. Wyznaczony termin nie może przekraczać 60 min. przed godziną odjazdu pociągu. Jeżeli nie został określony konkretny termin przybycia osoby niepełnosprawnej lub

osoby o ograniczonej sprawności ruchowej, osoba ta powinna stawić się w wyznaczonym miejscu nie później niż 30 minut przed godziną odjazdu pociągu.

6. Jeżeli z uwagi na istniejące bariery architektoniczne, przyczyny techniczne lub organizacyjne udzielenie pomocy na danej stacji jest niemożliwe, PR informuje o najbliższej stacji, na której jest możliwe udzielenie pomocy.
7. Osoby niepełnosprawne i osoby o ograniczonej sprawności ruchowej są zwolnione z obowiązku zgłaszania braku ważnego dokumentu przewozu i/lub dokumentu poświadczającego uprawnienie do ulgowego przejazdu oraz zamiaru zmiany umowy przewozu. Odprawy tych osób dokonuje się w trakcie kontroli dokumentów przewozu, bez pobierania opłaty za wydanie biletu w pociągu.
W przypadku odmowy uiszczenia w pociągu należności za przejazd/przewóz, stosuje się odpowiednie postanowienia §16 i wówczas oprócz należności taryfowych pobiera się opłatę dodatkową ustaloną na podstawie rozporządzenia MI z dnia 20.01.2005 r.

§ 13 Sprzedaż REGIOkart

1. REGIOkarta wydawana i dystrybuowana jest przez PR; terminy ich ważności wskazane są w § 38 TPR.
2. Zakupu REGIOkarty dokonuje się:
  - 1) na podstawie zamówienia (wzór jest zamieszczony na stronie internetowej PR), które można złożyć w punkcie odprawy PR lub wysłać za pośrednictwem poczty na adres PR;
  - 2) za pośrednictwem systemu IPR pod adresem: www.biletyregionalne.pl.
- 2a ~~skreślono~~.
3. Formularz zamówienia pobrany w punkcie odprawy PR powinien być wypełniony w dwóch egzemplarzach, zgodnie ze wskazaniami rubryk. Do zamówienia należy załączyć aktualne zdjęcie osoby, dla której po raz pierwszy jest zamawiana REGIOkarta. Jeżeli REGIOkarta zamawiana jest po raz kolejny dla tej samej osoby – zdjęcie nie jest wymagane. W takim przypadku, w formularzu zamówienia w miejscu przeznaczonym na zdjęcie należy czytelnie wpisać cyfrę „2”.
4. Wypełniony formularz zamówienia można:
  - 1) złożyć w punkcie odprawy PR i dokonać wpłaty odpowiedniej kwoty należności za REGIOkartę.
Na dowód opłacenia należności podróżny otrzymuje paragon fiskalny (lub fakturę VAT) wraz z odpowiednio poświadczonym jednym egzemplarzem zamówienia, które uprawniają do korzystania z przejazdów na podstawie biletów wydanych wg taryfy RAZEM w ciągu 14 dni od pierwszego dnia ważności REGIOkarty wskazanego na formularzu zamówienia. Dokumenty te należy okazywać (do czasu otrzymania REGIOkarty) w trakcie kontroli w pociągu łącznie z dokumentem ze zdjęciem potwierdzającym tożsamość podróżnego.
Zamówiona REGIOkarta w ciągu 14 dni od dnia złożenia zamówienia w punkcie odprawy PR będzie wysłana za pośrednictwem poczty (bez kosztów przesyłki) na adres wskazany w zamówieniu. W przypadku opóźnienia w dostarczeniu REGIOkarty, podróżny powinien zgłosić się do punktu odprawy PR z paragonem fiskalnym (lub fakturą VAT) i poświadczonym egzemplarzem zamówienia w celu korzystania z taryfy RAZEM przez kolejne 14 dni – poprzez odpowiednie ostemplowanie paragonu;
  - 2) wysłać za pośrednictwem poczty na adres PR (jeden egzemplarz zamówienia zachowuje nabywca) oraz dokonać przelewu odpowiedniej kwoty należności za kartę na konto PR nr 43 1140 1111 0000 2604 8200 1009. Zamówiona REGIOkarta w ciągu 14 dni od dnia otrzymania zamówienia oraz wpływu należności na konto PR będzie wysłana za pośrednictwem poczty (bez kosztów przesyłki) na adres wskazany w zamówieniu. Wskazany przez podróżnego pierwszy dzień ważności karty powinien uwzględniać termin niezbędny na realizację zamówienia i dostarczenie REGIOkarty. W przypadku otrzymania zamówienia oraz przelewu przez PR w dniu uniemożliwiającym dostarczenie REGIOkarty w terminie wskazanym w zamówieniu, PR skontaktuje się (jeżeli taki kontakt będzie podany we wniosku) z podróżnym, w celu ustalenia nowego terminu rozpoczęcia ważności karty.
5. REGIOkartę można zakupić za pośrednictwem systemu IPR, dołączając aktualne zdjęcie. Jeżeli REGIOkarta jest nabywana po raz kolejny dla tej samej osoby zdjęcie nie jest wymagane – w formularzu należy odznaczyć pole „*Posiadam już REGIOkartę*”, w odpowiednim polu wpisać numer posiadanej REGIOkarty, wybrać „*Rodzaj REGIOkarty*” i dokonać zapłaty należności za kartę. Zamówiona REGIOkarta w ciągu 14 dni od daty zakupu będzie dostarczona za pośrednictwem poczty (bez kosztów przesyłki) na adres wskazany w zamówieniu.
Termin ważności zamówionej w ten sposób REGIOkarty rozpoczyna się w dniu wskazanym przez podróżnego, nie wcześniej niż 14 dni od dnia złożenia zamówienia, nie wliczając tego dnia.
6. Wskazany przez podróżnego termin ważności REGIOkarty nie może rozpoczynać się później niż 30 dni od dnia złożenia zamówienia, nie wliczając tego dnia.
7. Za kartę zwróconą przed pierwszym dniem ważności, zwrotu należności dokonuje punkt odprawy PR, po potrąceniu 10% odstępnego, pod warunkiem zwrotu paragonu fiskalnego lub okazania wystawionej faktury VAT; jeśli w punkcie odprawy nie zostanie zwrócony paragon fiskalny lub okazana faktura VAT, zwrot REGIOkarty możliwy jest w drodze pisemnej reklamacji, na warunkach określonych w § 24.

Po rozpoczęciu terminu ważności REGIOkarty, nie zwraca się zapłaconych należności, z zastrzeżeniem postanowień ust. 8.

8. Jeżeli podróżny udokumentuje, że nie mógł korzystać z REGIOkarty z przyczyn całkowicie od niego niezależnych (np. pobyt w szpitalu), zwrotu należności może dochodzić w drodze pisemnej reklamacji, na warunkach określonych w § 24.
9. Za REGIOkartę zagubioną, skradzioną lub zniszczoną w stopniu uniemożliwiającym odczytanie danych (tj. któregośkolwiek zapisu lub zabezpieczenia), wydaje się duplikat na pisemny wniosek podróżnego złożony w punkcie odprawy PR. W tym przypadku podróżny wypełnia nowy formularz zamówienia i składa go w punkcie odprawy oraz dokonuje opłaty za duplikat REGIOkarty. Do czasu otrzymania REGIOkarty podróżny odbywa przejazd na zasadach określonych w ust. 4 pkt 1. Opłata za wydanie duplikatu jest wskazana w TPR (Dział III, Rozdział 5).

§ 14 Kontrola dokumentów przewozu

1. Podróżny w pociągu zobowiązany jest posiadać ważny dokument przewozu i wręczać go osobie upoważnionej do kontroli na każde żądanie.
Osoba odbywająca przejazd na podstawie biletu ulgowego albo imiennego zobowiązana jest, bez dodatkowego wezwania, okazywać i wręczać odpowiedni dokument poświadczający uprawnienie do ulgowego przejazdu lub dokument umożliwiający stwierdzenie tożsamości. Obowiązek wręczania legitymacji służbowych, poświadczających uprawnienie do ulgi, nie dotyczy żołnierzy Żandarmerii Wojskowej i umundurowanych funkcjonariuszy Policji. Osoby te zobowiązane są okazywać ww. legitymacje w sposób umożliwiający odczytanie danych.
2. Kontroli dokumentów przewozu w pociągu dokonują osoby upoważnione przez PR legitymujące się identyfikatorem umieszczonym w widocznym miejscu.
3. Osoby upoważnione przez PR, legitymujące się identyfikatorem, nie są zobowiązane podawać podróżnemu swoich danych osobowych.
4. Osoba dokonująca kontroli dokumentów przewozu poświadcza jej przeprowadzenie poprzez zamieszczenie odcisku znakownika na bilecie lub odręcznego zapisu zawierającego: nr pociągu, datę kontroli, nr identyfikacyjny (z wyjątkiem biletu okazanego na nośniku elektronicznym lub zakodowanego na karcie elektronicznej):
  - 1) jednorazowym – każdorazowo;
  - 2) REGIOkarnet – przy pierwszej kontroli, a na załączonym karnecie – przy pierwszej kontroli na zalegalizowanym polu na przejazdy w danym dniu;
  - 3) na przejazdy wielokrotne – przy pierwszej kontroli.
5. PR zastrzega sobie prawo zatrzymania do celów kontrolnych biletu jednorazowego i wydania w zamian biletu zastępczego.
6. Jeżeli w trakcie kontroli podróżny okaże:
  - 1) bilet z niższym wymiarem ulgi niż ulga mu przysługuje,
  - 2) bilet normalny wraz z ważnym dokumentem poświadczającym uprawnienie do ulgowych przejazdów,wówczas wydaje się nowy bilet z właściwym wymiarem ulgi, zgodnie z indywidualnymi uprawnieniami podróżnego, bez pobierania opłaty za jego wydanie; okazany bilet poświadcza się o całkowitym niewykorzystaniu, a zwrotu należności dokonuje się w dowolnym punkcie odprawy prowadzącym sprzedaż biletów danego rodzaju, na zasadach określonych w § 18, bez potrącania odstępnego.
W przypadku, gdy podróżny nie może uregulować należności gotówką, wówczas wystawia się wezwanie na zasadach określonych w § 16 ust. 13 - 14.
7. Dokument przewozu lub dokument poświadczający uprawnienie do ulgowego przejazdu, co do którego istnieje uzasadnione podejrzenie, że jest podrobiony lub przerobiony, osoba upoważniona do kontroli ma prawo zatrzymać za pokwitowaniem. Zatrzymane dokumenty przesyła się prokuratorowi lub Policji, z powiadomieniem wystawcy.

§ 15 Przejazd bez ważnego dokumentu przewozu, z uregulowaniem należności w pociągu

1. Za podróżnego bez ważnego dokumentu przewozu uważa się podróżnego, który w trakcie ich kontroli w pociągu:
  - 1) nie okazał i nie wręczył ważnego:
    - a) biletu na przejazd/przewóz,
    - b) dokumentu poświadczającego uprawnienie do korzystania z ulgowego przejazdu (w tym REGIOkarty),
    - c) dokumentu poświadczającego uprawnienie do bezpłatnego przejazdu;
  - 2) okazał:
    - a) niezalegalizowany REGIOkarnet lub zlecenie – bilet,
    - b) dokument przewozu lub dokument poświadczający uprawnienie do ulgowego przejazdu, uznany za nieważny (patrz § 10 ust. 30 RPR i § 16 ust.5 TPR),
    - c) poświadczenie o zgłoszeniu braku ważnego biletu na przejazd, wydane przez punkt odprawy,

- d) bilet imienny:
    - ale nie okazał dokumentu umożliwiającego stwierdzenie tożsamości,
    - którego nie jest właścicielem,
    - bez wypełnionych rubryk w części obowiązującej podróżnego (imię, nazwisko i numer dokumentu poświadczającego tożsamość właściciela), chyba, że brakujące dane uzupełnił w trakcie kontroli,
  - e) bilet ulgowy z wyższym wymiarem ulgi niż mu przysługuje wraz z dokumentem poświadczającym prawo do ulgi o niższym wymiarze;
- 3) przekroczył zakres uprawnień określonych na bilecie, w ten sposób, że:
- a) odbywa przejazd:
    - w pociągu o taryfie wyższej,
    - dłuższą drogą,
    - poza stację przeznaczenia,
 a należność za faktyczny przejazd jest wyższa od ceny posiadanego biletu,
  - b) rozpoczął przejazd przed terminem lub po upływie terminu ważności biletu lub nie zakończył przejazdu przed upływem terminu ważności biletu, bez uzyskania odpowiedniego poświadczenia, z zastrzeżeniem § 9 ust. 7 – 8;
- 4) przewozi ze sobą w pociągu – bez odpowiedniego biletu na przewóz – bagaż ręczny, rower albo zwierzęta, za przewóz których taryfa przewiduje opłaty.
2. Podróżny, o którym mowa w ust. 1 może w pociągu:
- 1) nabyć bilet zgodnie z indywidualnymi uprawnieniami na zasadach określonych w ust. 3;
  - 2) dokonać formalności związanych ze zmianą umowy przewozu, na warunkach określonych w § 17.
3. Przy ustalaniu należności za przejazd/przewóz bez ważnego dokumentu przewozu, pobiera się:
- 1) opłatę taryfową za przejazd/przewóz;
  - 2) opłatę dodatkową, ustaloną na podstawie rozporządzenia MI z dnia 20.01.2005 r.
- W takim przypadku nie pobiera się opłaty za wydanie biletu w pociągu i nie stosuje się ofert specjalnych.
4. Od podróżnego, który oświadcza, że posiada:
- 1) uprawnienie do ulgi, okaże bilet ulgowy, ale nie okaże dokumentu poświadczającego to uprawnienie (w tym REGIOkarty),
  - 2) uprawnienie do bezpłatnego przejazdu, ale nie okaże dokumentu poświadczającego to uprawnienie,
  - 3) ważny bilet imienny, ale nie okaże go w pociągu, albo okaże bilet imienny, ale nie okaże dokumentu umożliwiającego stwierdzenie tożsamości,
- pobiera się należności wskazane w ust. 3; na wydanym bilecie zamieszcza się odpowiednie poświadczenie; zwrotu należności pobranych w pociągu dokonuje się po potrąceniu opłaty manipulacyjnej, o ile w ciągu 7 dni od dnia przewozu, podróżny udokumentuje prawo do korzystania z bezpłatnego lub ulgowego przejazdu albo fakt posiadania w czasie kwestionowanego przejazdu ważnego biletu imiennego i złoży reklamację na warunkach określonych w § 24. Wysokość opłaty manipulacyjnej jest określona w TPR (Dział III, Rozdział 5).
5. Odprawy podróżnego bez ważnego dokumentu przewozu dokonuje się:
- 1) od stacji rozpoczęcia przejazdu wskazanej przez podróżnego,
  - 2) od stacji wyjazdu pociągu (stacji początkowej), w przypadku braku możliwości ustalenia stacji rozpoczęcia przejazdu,
- do stacji wskazanej przez podróżnego.
6. W przypadku odmowy uregulowania należności w pociągu, stosuje się postanowienia § 16.

§ 16 Postępowanie w razie nieuregulowania należności w pociągu

- 1. Podróżnemu bez ważnego dokumentu przewozu, odmawiającemu uregulowania należności w pociągu, osoba upoważniona do kontroli wystawia wezwanie.
- 2. Wezwanie wystawia się na przejazd w jedną stronę:
  - 1) od stacji rozpoczęcia przejazdu wskazanej przez podróżnego,
  - 2) od stacji wyjazdu pociągu (stacji początkowej), w przypadku braku możliwości ustalenia stacji rozpoczęcia przejazdu,
 do stacji wskazanej przez podróżnego.
- 3. Wezwanie wystawia się dla każdego podróżnego na oddzielnym druku, z wyłączeniem przypadków, o których mowa w ust 4.
- 4. W przypadku przejazdu:
  - 1) osoby niepełnoletniej do 18 roku życia wraz z opiekunem – wezwanie wystawia się na opiekuna, przy czym w wezwaniu zamieszcza się adnotację: „Za przejazd osoby małoletniej ..... (imię i nazwisko)”;
  - 2) osoby niepełnosprawnej uprawnionej do przejazdu z opiekunem/przewodnikiem – wezwanie sporządza się na osobę uprawnioną lub opiekuna/przewodnika;
  - 3) grupy – wezwanie wystawia się na opiekuna/przewodnika grupy.

Wezwanie wystawia się na jednym druku, zamieszczając odpowiednią adnotację w rubryce „Uwagi sporządzającego wezwanie” (np. „za przejazd osoby małoletniej..... imię i nazwisko”); należność wykazana w wezwaniu stanowi sumę opłat taryfowych i opłat dodatkowych, zgodnie z rozporządzeniem MI z dnia 20.01.2005 r. – za faktyczną liczbę osób.

5. W celu wystawienia wezwania osoba upoważniona do kontroli ma prawo żądać od podróżnego okazania dokumentu umożliwiającego stwierdzenie tożsamości, a w razie braku takiego dokumentu albo odmowy jego okazania – zwrócić się o podjęcie tych czynności do Policji lub innych organów porządkowych, które zgodnie z prawem są uprawnione do ustalenia tożsamości.
Do czasu przybycia funkcjonariusza Policji albo innych organów porządkowych, podróżny obowiązany jest pozostać w miejscu przeprowadzania kontroli, albo w innym miejscu wskazanym przez osobę dokonującą kontroli.
6. Dane osobowe uzyskane w trakcie kontroli dokumentów przewozu są przetwarzane zgodnie z ustawą z dnia 29 sierpnia 1997 r. o *ochronie danych osobowych* „(tekst jednolity Dz. U. z 2016 r. poz. 922).
7. Podróżny, który w czasie kontroli dokumentów przewozu, mimo braku ważnego biletu, odmawia zapłacenia należności albo okazania dokumentu umożliwiającego stwierdzenie jego tożsamości, podlega karze grzywny w trybie Kodeksu postępowania w sprawach o wykroczenia.

7a W przypadku:

- 1) określonym w ust. 5,
- 2) określonym w ust.7,
- 3) okazania przez podróżnego dokumentu umożliwiającego stwierdzenie tożsamości, z jednoczesną odmową podania aktualnego adresu zamieszkania,
- 4) gdy PR posiada dokumenty potwierdzające, że adres podany przez podróżnego jest nieaktualny, podróżny zostanie obciążony kosztami ustalenia jego adresu zamieszkania.

W przypadkach określonych w pkt. 1 – 4, osoba upoważniona do kontroli ma obowiązek poinformowania podróżnego o obciążeniu kosztami z tytułu udostępnienia danych przez właściwy organ, w wysokości określonej w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 12 września 2011 r. w *sprawie opłat za udostępnienie danych z rejestrów mieszkańców, rejestrów zamieszkania cudzoziemców oraz rejestru PESEL* (tekst jednolity Dz. U. z 2015 r. poz. 1388) i opłaty skarbowej od pełnomocnictwa koniecznego do złożenia wniosku, zgodnie z ustawą z dnia 16 listopada 2006 r. o *opłacie skarbowej* (t.j. Dz. U. z 2016 r. poz. 1827).

8. W wezwaniu, oprócz danych osobowych podróżnego i pełnego adresu zamieszkania zamieszcza się m.in.:
  - 1) dane niezbędne do ustalenia zakresu uprawnień podróżnego:
    - a) datę przejazdu,
    - b) stację wyjazdu i przeznaczenia,
    - c) rodzaj i numer pociągu,
    - d) klasę wagonu,
    - e) odległość taryfową przejazdu,
    - f) rodzaj i wymiar posiadanej ulgi;
  - 2) w zależności od przyczyny wystawienia wezwania:
    - a) opłatę taryfową za przejazd albo przewóz bagażu ręcznego, psa, roweru,
    - b) opłatę dodatkową ustaloną na podstawie rozporządzenia MI z dnia 20.01.2005 r.,
  - 3) cenę okazanego biletu;
  - 4) kwotę należności do zapłaty;
  - 5) w rubryce „ujawniono” – stację ujawnienia (tj. stację ujawnienia albo stację poprzedzającą miejsce ujawnienia na drodze przewozu, będącą stacją rozkładowego zatrzymania pociągu);
  - 6) uwagi osoby dokonującej kontroli (np. przyczyna sporządzenia wezwania);
  - 7) adnotację o ewentualnym przekazaniu podróżnego Policji lub innym organom porządkowym;
  - 8) informację o obciążeniu kosztami z tytułu udostępnienia danych przez właściwy organ, w wysokości określonej w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 12 września 2011 r. w *sprawie opłat za udostępnienie danych z rejestrów mieszkańców, rejestrów zamieszkania cudzoziemców oraz rejestru PESEL* (tekst jednolity Dz. U. z 2015 r. poz. 1388) i opłaty skarbowej od pełnomocnictwa koniecznego do złożenia wniosku, zgodnie z ustawą z dnia 16 listopada 2006 r. o *opłacie skarbowej* (t.j. Dz. U. z 2016 r. poz. 1827).
9. Podróżny:
  - 1) ma prawo wniesienia uwag do wezwania;
  - 2) jest zobowiązany potwierdzić odbiór wezwania własnoręcznym podpisem w odpowiedniej rubryce.
Jeżeli podróżny odmówi przyjęcia wezwania, osoba upoważniona do kontroli dokonuje w wezwaniu stosownej adnotacji. W takim przypadku wezwania nie wręcza się podróżnemu. Odmowa przyjęcia wezwania nie wstrzymuje dochodzenia roszczeń.
10. Wystawione wezwanie upoważnia do przejazdu wyłącznie w zakresie na nim wskazanym.
11. Wykazaną w wezwaniu kwotę należy wpłacić w terminie 14 dni od dnia wystawienia wezwania – nie wliczając tego dnia – za pośrednictwem banku lub poczty, na rachunek wskazany w załączonym przekazie, lub w punkcie odprawy PR. Za dzień wpłaty uważa się dzień wpływu środków na ww. rachunek lub dzień dokonania zapłaty w punkcie odprawy PR. Nieuregulowanie należności we

wskazany wyżej terminie skutkuje naliczeniem odsetek ustawowych.

12. Jeżeli ww. należności zostaną zapłacone w ciągu 7 dni od dnia przewozu – nie wliczając dnia wystawienia wezwania – opłata dodatkowa wynikająca z rozporządzenia MI z dnia 20.01.2005 r., ulega odpowiednio obniżeniu (patrz Dział III, Rozdział 5 TPR).
13. Wezwanie wystawia się również w przypadku, gdy podróżny zgłosi obsłudze pociągu brak ważnego dokumentu przewozu na zasadach określonych w § 10 ust. 5 i chce uregulować należności przewozowe gotówką, a obsługa pociągu nie może wydać reszty.
W wezwaniu, w miejscu niezadrukowanym zamieszcza się adnotację: „Brak możliwości wydania reszty – termin płatności 2 dni”.
14. W przypadku, o którym mowa w ust. 13, należność wykazana w wezwaniu do zapłaty stanowi sumę opłaty taryfowej za przejazd (z zastosowaniem ofert taryfowych lub pozataryfowych) i opłaty za wydanie biletu w pociągu za wyjątkiem przypadków określonych w § 10 ust. 6 i § 14 ust. 6. Podróżny jest zobowiązany opłacić wykazane w wezwaniu należności w terminie 2 dni od dnia przejazdu – nie wliczając dnia wystawienia wezwania. Brak wpłaty w wymaganym terminie spowoduje naliczenie opłaty dodatkowej za przejazd bez odpowiedniego dokumentu przewozu, wynikającej z rozporządzenia MI z dnia 20.01.2005 r. oraz odsetek ustawowych zgodnie z obowiązującymi przepisami. Postanowienia ust. 15 stosuje się odpowiednio.
15. W przypadku braku wpłaty, o której mowa w ust. 11, PR ma prawo, po bezskutecznym wezwaniu zobowiązanego do zapłaty, do:
  - 1) zamieszczenia danych osobowych dłużnika w rejestrach Biur Informacji Gospodarczych;
  - 2) dochodzenia wykazanych w wezwaniu należności wraz z odsetkami, w postępowaniu sądowym.
16. W razie wystawienia wezwania podróżnemu, który oświadcza, że posiada:
  - 1) uprawnienie do ulgi, okaże bilet ulgowy, ale nie okaże dokumentu poświadczającego to uprawnienie (w tym REGIOkarty),
  - 2) uprawnienie do bezpłatnego przejazdu, ale nie okaże dokumentu poświadczającego to uprawnienie,
  - 3) ważny bilet imienny, ale nie okaże go w pociągu, albo okaże bilet imienny, ale nie okaże dokumentu umożliwiającego stwierdzenie tożsamości,wykazuje się należności wskazane w § 15 ust. 3; należności wykazane w wezwaniu zostaną umorzone po uiszczeniu opłaty manipulacyjnej, o ile w ciągu 7 dni od dnia przewozu, podróżny udokumentuje prawo do korzystania z bezpłatnego lub ulgowego przejazdu albo fakt posiadania w czasie kwestionowanego przejazdu ważnego biletu imiennego i złoży reklamację na warunkach określonych w § 24. Wysokość opłaty manipulacyjnej jest określona w TPR (Dział III, Rozdział 5).
17. Jeżeli podróżny, z powodu kradzieży, nie posiada zarówno dokumentu poświadczającego uprawnienie do bezpłatnego albo ulgowego przejazdu, a także dokumentu stwierdzającego tożsamość – wezwanie wystawia się na ogólnych zasadach. Podróżny ma możliwość złożenia reklamacji na warunkach określonych w § 24 na podstawie odpowiedniego zaświadczenia o posiadaniu uprawnienia, pod warunkiem dołączenia zaświadczenia – wydanego przez uprawniony organ – o zgłoszeniu kradzieży ww. dokumentów w dniu przejazdu lub w innym terminie uniemożliwiającym wydanie nowych dokumentów.

§ 16a Odszkodowanie z tytułu opóźnienia pociągu interREGIO

1. Podróżny ma prawo złożyć wniosek o odszkodowanie z tytułu opóźnionego przyjazdu pociągu interREGIO, z zastrzeżeniem ust. 10.
2. W przypadku opóźnienia pociągu wynoszącego:
  - 1) od 60 do 119 minut, odszkodowanie stanowi 25%,
  - 2) 120 minut lub więcej, odszkodowanie stanowi 50%,podstawy, o której mowa w ust. 3.
3. Podstawę do obliczenia odszkodowania w przypadku biletu:
  - 1) jednorazowego – stanowi opłata uiszczona za przejazd. Przy opłacie za przejazd kombinowany, podstawą obliczenia kwoty odszkodowania jest opłata, jaką podróżny zapłaciłby za przejazd zrealizowany opóźnionym pociągiem. Jeżeli bilet został wydany dla więcej niż jednej osoby, koszty przejazdu stanowiące podstawę odszkodowania oblicza się dla każdej osoby oddzielnie;
  - 2) *skreślono;*
  - 3) *skreślono;*
  - 4) odcinkowego, sieciowego – za każdy dzień przejazdu opóźnionym pociągiem, stanowi należność za przejazd obliczona, jako iloraz ceny biletu i liczby dni ważności biletu, niezależnie od tego, czy w tym dniu wystąpiło jedno czy więcej opóźnień.
4. Podstawą do dochodzenia odszkodowania przez posiadaczy biletów okresowych są co najmniej sześciokrotne opóźnienia w okresie ważności biletu.
5. Wniosek o odszkodowanie z tytułu opóźnienia pociągu interREGIO wraz z załączonymi oryginałami biletów, o których mowa w ust. 3 (nie dotyczy biletów zakupionych za pośrednictwem systemu IPR, systemu SkyCash albo systemu KOLEO) oraz z potwierdzeniem/niami przejazdu tym pociągiem, należy złożyć

w formie pisemnej w centrali PR lub oddziałach PR, których dane kontaktowe wskazane są na stronie internetowej PR lub w punkcie odprawy prowadzącym sprzedaż biletów na pociągi PR.

6. Potwierdzeniem przejazdu opóźnionym pociągiem na podstawie:
  - 1) biletu jednorazowego jest znak jego kontroli lub poświadczenie o opóźnieniu pociągu;
  - 2) biletu odcinkowego oraz sieciowego jest poświadczenie o opóźnieniu pociągu.Poświadczenie o opóźnieniu pociągu, na żądanie podróżnego, wydaje obsługa tego pociągu lub osoba upoważniona na stacji.
7. Wniosek o odszkodowanie składa się nie później niż przed upływem roku od daty zdarzenia, a w przypadku biletów wielokrotnego przejazdu nie później niż przed upływem roku od daty ostatniego zdarzenia.
8. PR rozpatruje wniosek o odszkodowanie w ciągu miesiąca od dnia jego przyjęcia.
9. Odszkodowanie przyznaje się w przypadkach, gdy jego wartość wynosi co najmniej 16,00 zł dla jednej osoby. Wartość odszkodowania może wynosić do 50% ceny biletu.
10. Odszkodowanie nie przysługuje jeżeli podróżny:
  - 1) otrzymał zwrot kosztów biletu, zgodnie z § 19 RPR;
  - 2) został poinformowany o opóźnieniu przed zakupem biletu lub jeżeli opóźnienie w wyniku kontynuacji podróży innym połączeniem lub poprzez zmianę trasy jest krótsze niż 60 minut.

ROZDZIAŁ 3

ZMIANA I ODSTĄPIENIE OD UMOWY PRZEWOZU

§ 17 Zmiana umowy przewozu

1. Zmiana umowy przewozu może dotyczyć:
  - 1) terminu wyjazdu;
  - 2) stacji przeznaczenia;
  - 3) *skreślono*;
  - 4) rodzaju pociągu;
  - 5) drogi przewozu;
  - 6) zakresu uprawnień do ulgi.
2. Podróżny może zmienić umowę przewozu przed rozpoczęciem przejazdu albo na stacji zatrzymania pociągu na drodze przewozu.
3. Zmiany można dokonać odpowiednio w punkcie odprawy lub w pociągu przed upływem terminu ważności biletu na całej lub na części drogi przewozu na zasadach określonych w ust. 6.
4. W pociągu zmiana jest możliwa pod warunkiem jej zgłoszenia w zakresie:
  - 1) terminu wyjazdu i uprawnień do ulgi – na zasadach określonych w § 10 ust. 5;
  - 2) stacji przeznaczenia – nie później niż przed stacją przeznaczenia wskazaną na posiadanym bilecie;
  - 3) rodzaju pociągu i drogi przewozu – nie później niż przed stacją, od której ma nastąpić zmiana.
5. W przypadku niezgłoszenia zmiany umowy przewozu w pociągu zgodnie z ust. 4, stosuje się odpowiednie postanowienia §§ 15 – 16.
6. W przypadku zmiany umowy przewozu, z tytułu której PR przysługuje:
  - 1) niższa należność – podróżny powinien:
    - a) w punkcie odprawy przed rozpoczęciem przejazdu – dokonać wymiany biletu na zasadach określonych w ust. 7,
    - b) w pociągu lub w punkcie odprawy na stacji pośredniej – uzyskać odpowiednie poświadczenie, stanowiące podstawę do otrzymania zwrotu należności;
  - 2) wyższa należność – podróżny powinien:
    - a) w punkcie odprawy przed rozpoczęciem przejazdu – dokonać wymiany biletu na zasadach określonych w ust. 7,
    - b) w pociągu lub w punkcie odprawy na stacji pośredniej – dopłacić różnicę należności jeżeli postanowienia taryfowe na to zezwalają, albo nabyć nowy bilet; na okazanym bilecie dokonuje się odpowiedniego poświadczenia o niewykorzystaniu, stanowiącego podstawę do otrzymania zwrotu należności.
7. Jeżeli zmiana umowy przewozu wymaga dokonania wymiany biletu, punkt odprawy dokonuje zwrotu należności za niewykorzystany bilet na przejazd/przewóz, na zasadach określonych w §§ 18 i 20 z tym, że od zwracanych należności nie potrąca odstępnego oraz wydaje nowy bilet, zgodnie z żądaniem podróżnego, na którym zamieszcza adnotację lub stempel o treści „WYMIANA”.
Wymiany biletu dokonuje się w przypadku:
  - 1) biletu jednorazowego zwróconego przed upływem terminu ważności pod warunkiem, że zmiana umowy przewozu powiązana jest bezpośrednio z pierwotną relacją przejazdu;
  - 2) biletu na przejazdy wielokrotne zwróconego przed rozpoczęciem terminu ważności i jednoczesnego nabycia nowego biletu wg tej samej oferty.Wymiany można dokonać tylko jeden raz. Każda następna wymiana jest traktowana, jako zwrot.

8. Podróżny z biletem jednorazowym (na przejazd w jedną stronę albo na przejazd „tam i z powrotem”) może zmienić termin wyjazdu:
- 1) przed rozpoczęciem terminu ważności biletu – w dowolnym punkcie odprawy prowadzącym sprzedaż danego rodzaju biletów,
  - 2) po rozpoczęciu terminu ważności biletu – w dowolnym punkcie odprawy w miejscowości wyjazdu lub nabycia biletu (wyłącznie na termin późniejszy), poprzez wymianę posiadanego biletu,
  - 3) w pociągu – zgłosić się do obsługi pociągu na zasadach określonych w § 10 ust. 5 (przed rozpoczęciem terminu ważności biletu) w celu uzyskania odpowiedniego poświadczenia o nowym terminie wyjazdu; zmiany można dokonać wyłącznie na termin wcześniejszy.
9. Podróżny z zalegalizowanym biletem REGIOkarnet może zmienić termin wyjazdu:
- 1) przed rozpoczęciem zalegalizowanego terminu – w dowolnym punkcie odprawy prowadzącym sprzedaż danego rodzaju biletów, poprzez unieważnienie posiadanej i uzyskanie nowej legalizacji;
  - 2) w pociągu – zgłosić się na zasadach określonych w §10 ust. 5 w celu unieważnienia posiadanej i uzyskania nowej legalizacji.
- W przypadkach określonych w pkt 1 – 2 uprzednio zalegalizowane pole przekreśla się potwierdzając w sposób określony w § 1 pkt 26 i dokonuje nowej legalizacji (w wolnym polu karnetu), a w razie braku wolnego pola – na odwrotnej stronie biletu.
10. Termin ważności biletu liczy się od nowego terminu wyjazdu.
11. Zmiana stacji przeznaczenia może dotyczyć tylko miejscowości położonej na tej samej drodze przewozu lub na jej przedłużeniu, tj. poza stacją przeznaczenia wskazaną na dokumencie przewozu. Wybranie przez podróżnego innej stacji przeznaczenia i jednocześnie innej drogi przewozu od stacji pośredniej dotychczasowej drogi przewozu, wymaga zawarcia nowej umowy przewozu, tzn. nabycia nowego biletu na faktyczny przejazd. Okazany bilet jednorazowy poświadcza się o częściowym niewykorzystaniu, zwrotu należności dokonuje się na zasadach określonych w § 18 – bez potrącania odstępnego.
12. Jeżeli zmiana drogi przewozu na dłuższą lub przejazd poza stację przeznaczenia wskazaną na bilecie:
- 1) do 50 km spowoduje, że łączna odległość przewozu przekroczy odpowiednio 50 km lub 100 km, albo
  - 2) od 51 km do 100 km spowoduje, że łączna odległość przewozu przekroczy 100 km,
- wówczas obowiązuje termin ważności wskazany na bilecie, na podstawie którego pobrano dopłatę należności w związku ze zmianą umowy przewozu.
13. Po dokonaniu zmiany umowy przewozu na podstawie biletu na przejazd, bilet na przewóz bagażu ręcznego, psa albo roweru bez gwarancji miejsca, wydany do tego biletu, jest ważny w zakresie wynikającym z tej zmiany. Zmiana umowy przewozu na podstawie biletu na przewóz roweru z gwarancją miejsca przeznaczonego do przewozu roweru może polegać na wymianie na bilet na przewóz roweru z gwarancją lub bez gwarancji tego miejsca.
14. Zmiana umowy przewozu na podstawie biletu na przejazd „tam i z powrotem” może dotyczyć przejazdu w jedną lub w dwie strony.
15. Jeżeli podróżny zgłasza się do obsługi pociągu, na zasadach określonych w § 10 ust. 5, z biletem ulgowym i oświadcza, że posiada uprawnienie do ulgowego przejazdu, ale nie posiada ważnego dokumentu poświadczającego to uprawnienie, wówczas – o ile postanowienia szczególne o ulgach przejazdowych na to zezwalają – zobowiązany jest dopłacić różnicę należności pomiędzy ceną biletu normalnego a okazanego – z zastrzeżeniem ust. 5.
- Na wydanym bilecie zamieszcza się odpowiednie poświadczenie w brzmieniu: „*Podróżny – ..... (imię i nazwisko wg dokumentu tożsamości) oświadczył, że posiada uprawnienie do ulgi ..... % z tytułu .....*”. Uiszczona opłata zostanie zwrócona po potrąceniu opłaty manipulacyjnej, pod warunkiem złożenia przez podróżnego reklamacji w terminie 7 dni od dnia przewozu, na warunkach określonych w § 24.
- W punkcie odprawy powyższą zasadę stosuje się odpowiednio.
16. Jeżeli podróżny zgłasza się do obsługi pociągu na zasadach określonych w § 10 ust. 5 i oświadcza, że posiada uprawnienie do bezpłatnego przejazdu, ale nie posiada ważnego dokumentu poświadczającego to uprawnienie, wówczas wydaje się bilet na przejazd zgodnie z indywidualnymi uprawnieniami podróżnego; w przypadku niezgłoszenia się do obsługi pociągu osobę tę traktuje się jak podróżnego bez ważnego dokumentu przewozu i stosuje się odpowiednie postanowienia §§ 15 – 16.
- Na wydanym bilecie zamieszcza się odpowiednie poświadczenie w brzmieniu: „*Podróżny – ..... (imię i nazwisko wg dokumentu tożsamości) oświadczył, że posiada uprawnienie do bezpłatnego przejazdu*”. Uiszczona opłata zostanie zwrócona po potrąceniu opłaty manipulacyjnej, pod warunkiem złożenia przez podróżnego reklamacji w terminie 7 dni od dnia przewozu, na warunkach określonych w § 24.
- W punkcie odprawy powyższą zasadę stosuje się odpowiednio.
17. Jeżeli podróżny posiada bilet z innym wymiarem ulgi ustawowej niż ulga mu przysługuje:
- 1) w punkcie odprawy przed rozpoczęciem przejazdu – powinien dokonać wymiany biletu na zasadach określonych w ust. 7;
  - 2) w pociągu – wydaje się nowy bilet z właściwym wymiarem ulgi, zgodnie z indywidualnymi uprawnieniami podróżnego, bez pobierania opłaty za jego wydanie, pod warunkiem zgłoszenia się do obsługi pociągu na zasadach określonych w § 10 ust. 5. Okazany bilet poświadcza się o niewykorzystaniu, a zwrotu należności dokonuje się na zasadach określonych w § 18 – bez

potrącania odstępnego.

18. Podróżny z biletem komunikacji międzynarodowej, który na odcinku krajowym zamierza odbyć przejazd:
  - 1) poza stację przeznaczenia wskazaną na bilecie – powinien nabyć (w punkcie odprawy lub w pociągu) nowy bilet od pierwotnej do nowej stacji przeznaczenia;
  - 2) inną drogą:
    - a) krótszą lub równą – powinien w punkcie odprawy lub w pociągu uzyskać odpowiednie poświadczenie o ważności biletu na tej drodze,
    - b) dłuższą – nabyć (w punkcie odprawy lub w pociągu) nowy bilet na faktyczny przejazd, a na posiadanym bilecie uzyskać odpowiednie poświadczenie o niewykorzystaniu na określonym odcinku.

W pociągu nie pobiera się opłaty za wydanie biletu. W przypadku nie zgłoszenia się do obsługi pociągu na warunkach określonych w ust. 4 podróżny jest traktowany jak osoba bez ważnego dokumentu przewozu i stosuje się odpowiednie postanowienia §§ 15 – 16.
19. Zmiany umowy przewozu w zakresie wskazanym w ust. 1 pkt. 2 – 5 można dokonać na warunkach określonych w §§ 6 – 12 i 34 – 35 TPR.
20. Zasady zmiany umowy przewozu na podstawie biletów zakupionych za pośrednictwem:
  - 1) systemu IPR - określone są w Regulaminie IPR;
  - 2) ~~skreślono~~;
  - 3) systemu SkyCash – określone są w Regulaminie SkyCash;
  - 4) systemu KOLEO – dokonuje się na zasadach określonych w Regulaminie KOLEO – PR.

§ 18 Zwrot należności za częściowo lub całkowicie niewykorzystany bilet jednorazowy

1. Podróżny może odstąpić od umowy przewozu przed rozpoczęciem przejazdu, albo na stacji zatrzymania pociągu na drodze przewozu.
2. Przed rozpoczęciem terminu ważności, zwrotu należności za bilet całkowicie niewykorzystany, dokonuje dowolny punkt odprawy prowadzący sprzedaż biletów danego rodzaju.
3. Po rozpoczęciu terminu ważności, zwrot należności za częściowo lub całkowicie niewykorzystany bilet, jest dokonywany po uzyskaniu przez podróżnego odpowiedniego poświadczenia biletu. Poświadczenia dokonuje osoba upoważniona przez PR przed upływem terminu ważności biletu, potwierdzając w sposób określony w § 1 pkt 27:
  - 1) w dowolnym punkcie odprawy miejscowości wyjazdu lub nabycia biletu – z zastrzeżeniem postanowień ust. 12:
    - a) w razie całkowitej rezygnacji z przejazdu na podstawie biletu na przejazd w jedną stronę albo na przejazd „tam i z powrotem”,
    - b) w razie całkowitej rezygnacji z przejazdu „tam” na podstawie biletu na przejazd „tam i z powrotem”;
  - 2) w punkcie odprawy miejscowości wyjazdu powrotnego na podstawie biletu na przejazd „tam i z powrotem” – w razie całkowitej rezygnacji z przejazdu w kierunku „z powrotem”;
  - 3) w pociągu – w razie rezygnacji z przejazdu do stacji przeznaczenia wskazanej na bilecie.
4. Jeżeli podróżny zgłosi w punkcie odprawy:
  - 1) na innej stacji niż wskazana w ust. 3 pkt. 1 i 2 – całkowitą rezygnację z przejazdu,
  - 2) na stacji pośredniej położonej na drodze przewozu, z zastrzeżeniem pkt. 3 – rezygnację z przejazdu do stacji przeznaczenia,wówczas na bilecie dokonuje się poświadczenia o rezygnacji z przejazdu odpowiednio w brzmieniu: *„W dniu ..... o godz. .... zgłoszono rezygnację z przejazdu od stacji ..... do stacji przeznaczenia. Dochodzenie zwrotu należności na podstawie wniosku.”*

W takim przypadku zwrotu należności można dochodzić na podstawie wniosku, na warunkach określonych w § 24;

  - 3) na stacji pośredniej położonej na drodze przewozu, nie później niż przed upływem 60 minut od przyjazdu do tej stacji pociągu, z którego wysiadł – rezygnację z przejazdu do stacji przeznaczenia, wówczas na bilecie dokonuje się poświadczenia o częściowym niewykorzystaniu biletu. Zwrotu należności w tym przypadku dokonuje się na zasadach określonych w ust. 8.
5. Poświadczenia o całkowitym lub częściowym niewykorzystaniu biletu „tam i z powrotem” należy dokonywać odrębnie dla każdego kierunku.
6. Osoba dokonująca poświadczenia biletu o:
  - 1) całkowitym niewykorzystaniu – jest zobowiązana przekreślić ten bilet na stronie czołowej dwiema krzyżującymi się liniami;
  - 2) częściowym niewykorzystaniu – w przypadku biletu w jedną stronę lub biletu „tam i z powrotem” (w kierunku powrotnym lub w obu kierunkach) – jest zobowiązana przekreślić ten bilet na stronie czołowej po przekątnej jedną ukośną linią;
  - 3) częściowym niewykorzystaniu – w przypadku biletu „tam i z powrotem” w kierunku „tam” – nie dokonuje się żadnych przekreśleń biletu.Poświadczony bilet jest ważny wyłącznie w zakresie wynikającym z poświadczenia.

7. Nie wymagają poświadczenia bilety:
  - 1) całkowicie niewykorzystane – zwrócone przed rozpoczęciem terminu ważności zgodnie z ust. 2,
  - 2) zwrócone w terminie ważności – w ramach wymiany, na zasadach określonych w § 17 ust. 7, w dowolnym punkcie odprawy prowadzącej sprzedaż biletów danego rodzaju.
8. Zwrot należności za całkowicie lub częściowo niewykorzystane (odpowiednio poświadczony) bilety można uzyskać w dowolnym punkcie odprawy prowadzącym sprzedaż biletów danego rodzaju, w terminie do 3 miesięcy, licząc od dnia ważności biletu – pod warunkiem zwrócenia przez podróżnego oryginału poświadczanego biletu.
9. Za całkowicie niewykorzystane bilety zwraca się zapłaconą należność, a w przypadku częściowego niewykorzystania – różnicę między zapłaconą należnością a należnością przypadającą za faktyczny przejazd. Od zwracanych należności potrąca się 10% odstępnego, z zastrzeżeniem ust. 15.
10. Zwrotu należności za częściowo lub całkowicie niewykorzystany bilet „tam i z powrotem” dokonuje się na takich samych zasadach, jak w przypadku biletów na przejazd w jedną stronę.
11. Zwrotu należności za bilety na przewóz bagażu ręcznego, roweru albo psa dokonuje się tylko w przypadku całkowitego ich niewykorzystania, po potrąceniu 10% odstępnego z zastrzeżeniem ust. 15. Postanowienia ust. 3 stosuje się odpowiednio.
12. Jeżeli w miejscowości wyjazdu nie ma punktu odprawy lub jest nieczynny (albo w miejscowości nabycia punkt odprawy jest nieczynny), zwrotu należności za całkowicie niewykorzystany bilet można dochodzić po złożeniu wniosku, na warunkach określonych w § 24.
13. Podróżnemu nie przysługuje zwrot należności za niewykorzystany bilet bez odpowiedniego poświadczenia, z zastrzeżeniem postanowień ust. 7 i ust. 14 pkt 2.
14. Zwrotu należności za całkowicie lub częściowo niewykorzystany:
  - 1) odpowiednio poświadczony bilet po upływie terminu, o którym mowa w ust. 8,
  - 2) bilet bez odpowiedniego poświadczenia:
    - a) pod warunkiem udokumentowania, że niedotrzymanie terminu nastąpiło z przyczyn całkowicie niezależnych od podróżnego (np. pobyt w szpitalu),
    - b) z przyczyn leżących po stronie PR,podróżny może dochodzić po złożeniu wniosku, na warunkach określonych w § 24.
15. Potrącenia odstępnego nie stosuje się jeżeli:
  - 1) niewykorzystanie biletu nastąpiło z przyczyn leżących po stronie PR;
  - 2) dokonano wymiany biletu na zasadach określonych w § 17 ust. 7;
  - 3) podróżny korzysta z przejazdu w pociągu o niższej taryfie i uzyskał w pociągu stosowne poświadczenie;
  - 4) niewykorzystanie biletu nastąpiło w związku z przejściem podróżnego do pociągu innego przewoźnika – na zasadach określonych w § 13 TPR.
16. Gdy z biletu na przejazd korzysta mniejsza liczba osób niż na nim wskazana:
  - 1) w punkcie odprawy przed rozpoczęciem przejazdu – należy nabyć nowy bilet na przejazd rzeczywistej liczby osób. Zwrotu należności za osoby, które zrezygnowały z przejazdu dokonuje się po potrąceniu 10% odstępnego;
  - 2) w pociągu – należy, na zasadach określonych w § 10 ust. 5, uzyskać odpowiednie poświadczenie, stanowiące podstawę do otrzymania zwrotu należności za osoby, które zrezygnowały z przejazdu. Po zakończeniu przejazdu zwrotu należności przypadającej za te osoby dokonuje punkt odprawy po potrąceniu 10% odstępnego; powyższa zasada dotyczy również przypadku, gdy podróżny zgłosi w pociągu na zasadach określonych w § 10 ust. 5 całkowite niewykorzystanie kilku biletów przez osoby, które zrezygnowały z przejazdu.
17. Zwrotu należności za częściowo lub całkowicie niewykorzystany bilet opłacony kartą płatniczą, dokonuje wyłącznie punkt odprawy wyposażony w urządzenie do odczytu kart płatniczych i tylko za pośrednictwem karty, którą dokonano zapłaty za bilet – pod warunkiem przedłożenia dowodu sprzedaży wydanego przy zakupie biletu. Nie dokonuje się zwrotu należności gotówką. W razie nieprzedłożenia dowodu sprzedaży lub braku karty płatniczej, zwrotu należności można dochodzić po złożeniu wniosku, na warunkach określonych w § 24.
18. Zwrot należności za bilet, do którego wystawiono w punkcie odprawy PR fakturę VAT może być dokonany w terminie do 3 miesięcy w dowolnym punkcie odprawy PR prowadzącym sprzedaż biletów danego rodzaju, licząc od pierwszego dnia ważności biletu, pod warunkiem przedłożenia go łącznie z tą fakturą. W takim przypadku punkt odprawy PR wystawia fakturę korygującą. W innych przypadkach – zwrotu należności można dochodzić po złożeniu wniosku, na warunkach określonych w § 24.
19. Zwrotu należności za odpowiednio poświadczony całkowicie niewykorzystany bilet zakupiony w automacie na przejazd w pociągach PR, dokonuje dowolny punkt odprawy, prowadzący sprzedaż biletów danego rodzaju. Poświadczenia o całkowitym niewykorzystaniu biletu dokonuje punkt odprawy w miejscowości wyjazdu podróżnego, a w przypadku, gdy w tej miejscowości brak jest punktu odprawy lub jest on nieczynny, zwrotu należności można dochodzić po złożeniu wniosku, na warunkach określonych w § 24.
20. Zwrotu należności za całkowicie lub częściowo niewykorzystane bilety zakupione za pośrednictwem:
  - 1) systemu IPR - dokonuje się na zasadach określonych w Regulaminie IPR;
  - 2) *skreślono*;

- 3) systemu SkyCash – dokonuje się na zasadach określonych w Regulaminie SkyCash;
  - 4) systemu KOLEO – dokonuje się na zasadach określonych w Regulaminie KOLEO – PR.
21. Zasady zwrotu należności za całkowicie i częściowo niewykorzystane bilety wydane na przejazd grupy, określają postanowienia § 11.

§ 19 Zwrot należności za bilet jednorazowy albo kontynuacja przejazdu w razie przerwy w ruchu, utraty połączenia, odwołania, albo opóźnienia pociągu

1. Jeżeli przed rozpoczęciem przewozu lub w czasie jego wykonywania zaistnieją okoliczności uniemożliwiające jego wykonanie zgodnie z treścią umowy, PR jest obowiązana niezwłocznie powiadomić o tym podróżnych oraz zapewnić im bez dodatkowej opłaty przewóz do stacji przeznaczenia przy użyciu własnych lub obcych środków transportowych (przewóz zastępczy).
2. W razie przerwy w ruchu pociągów lub utraty połączenia przewidzianego w rozkładzie jazdy, podróżnemu przysługuje zwrot należności za cały przerwany przejazd, a ponadto może on bezpłatnie powrócić do stacji wyjazdu, chyba, że PR nie ma możliwości zorganizowania takiego przewozu.
3. W przypadku, gdy istnieją uzasadnione powody, aby przypuszczać, że opóźnienie przyjazdu do miejsca przeznaczenia przekroczy 60 min. w stosunku do umowy przewozu, podróżny ma prawo do:
  - 1) kontynuacji lub zmiany trasy podróży do miejsca docelowego:
    - a) w najbliższym dostępnym terminie, albo
    - b) w późniejszym terminie dogodnym dla podróżnego, albo
  - 2) zwrotu pełnej należności za bilet – za część lub części niezrealizowanej podróży oraz za część lub części już zrealizowanej, jeżeli taka podróż jest już bezcelowa w kontekście pierwotnego planu podróży, wraz z zapewnieniem w odpowiednich przypadkach połączenia powrotnego do miejsca wyjazdu w najbliższym dostępnym terminie, tj.:
    - a) za całą podróż, jeżeli podróżny zrezygnował z niej na stacji wyjazdu albo
    - b) za część podróży, która nie została zrealizowana, jeżeli podróżny w trakcie rezygnuje z jej kontynuowania albo
    - c) za całą podróż, o ile okazała się ona dla podróżnego bezcelowa i podróżny wrócił do pierwotnej stacji wyjazdu pierwszym dostępnym pociągiem.
4. Warunkiem kontynuacji przejazdu do stacji przeznaczenia, w tym w pociągu o taryfie wyższej, dłuższą/inną drogą i/lub w terminie późniejszym, albo powrotu do stacji wyjazdu – bez uiszczania dodatkowych opłat – jest uzyskanie przez podróżnego odpowiedniego poświadczenia na bilecie jednorazowym o przerwie w ruchu, utracie połączenia/odwołaniu/opóźnieniu pociągu powyżej 60 min.
5. Zwrotu należności za całkowicie lub częściowo niewykorzystany odpowiednio poświadczony bilet w przypadkach określonych w ust. 2 i ust. 3 pkt 2 dokonuje się bez potrącania odstępnego, przy czym w przypadku określonym w:
  - 1) ust. 2:
    - a) gdy podróżny rezygnuje z przejazdu na stacji przerwy w podróży i nie będzie korzystał z bezpłatnego powrotu do stacji wyjazdu – zwrotu należności za cały przerwany przejazd dokonuje się w punkcie odprawy na stacji przerwy w podróży,
    - b) gdy podróżny korzysta z bezpłatnego powrotu do stacji wyjazdu na podstawie odpowiednio poświadczanego biletu, zwrot należności jest dokonywany po przyjeździe do stacji wyjazdu;
  - 2) ust. 3 pkt 2 lit. a – gdy podróżny rezygnuje z przejazdu na stacji wyjazdu – zwrotu należności za całkowicie niewykorzystany bilet dokonuje się w punkcie odprawy na stacji wyjazdu;
  - 3) ust. 3 pkt 2 lit. b – gdy podróżny rezygnuje z kontynuowania przejazdu – zwrotu należności za częściowo niewykorzystany bilet dokonuje się w punkcie odprawy na stacji pośredniej;
  - 4) w ust. 3 pkt 2 lit. c:
    - a) gdy podróżny rezygnuje z przejazdu na stacji pośredniej i korzysta z bezpłatnego powrotu do stacji wyjazdu na podstawie odpowiednio poświadczanego biletu, zwrot należności jest dokonywany po przyjeździe do stacji wyjazdu,
    - b) gdy podróżny dojechał do stacji przeznaczenia wskazanej na posiadanym bilecie – zwrotu należności za bilet wykorzystany oraz za bilet powrotny do stacji wyjazdu można dochodzić po złożeniu wniosku i na warunkach określonych w § 24, wykazując bezcelowość odbytej podróży.

W przypadkach określonych w pkt. 1 – 3 i 4 lit. a zwrotu należności za odpowiednio poświadczony bilet można dokonać również w dowolnym punkcie odprawy (w przypadkach określonych w pkt 1 lit. b i pkt 4 lit. a – po powrocie do stacji wyjazdu) – na zasadach określonych w § 18 lub po złożeniu wniosku – na warunkach określonych w § 24.

§ 20 Zwrot należności za częściowo lub całkowicie niewykorzystany bilet na przejazdy wielokrotne

1. Za całkowicie niewykorzystany bilet na przejazdy wielokrotne:
  - 1) odcinkowy,
  - 2) sieciowy,
  - 3) sieciowy miesięczny na przewóz roweru, zwrócony przed rozpoczęciem terminu ważności,
  - 4) turystyczny, zwrócony nie później niż przed upływem 2-giej godziny jego ważności, dokonuje się zwrotu zapłaconych należności po potrąceniu 10% odstępnego, z zastrzeżeniem ust. 4 – 5.
2. Za częściowo niewykorzystany bilet dokonuje się zwrotu zapłaconych należności proporcjonalnie do czasu jego niewykorzystania:
  - 1) odcinkowy:
    - a) tygodniowy – zwrócony nie później niż 1-go dnia ważności,
    - b) miesięczny – zwrócony nie później niż 10-go dnia ważności,
    - c) kwartalny – zwrócony nie później niż przed upływem 30-go dnia ważności, potrąca się 10% odstępnego,
  - 2) sieciowy:
    - a) *skreślono*,
    - b) miesięczny – zwrócony nie później niż 10-go dnia ważności,
    - c) miesięczny na przewóz roweru – zwrócony nie później niż 10-go dnia ważności,
    - d) *skreślono*,potrąca się 10% odstępnego, z zastrzeżeniem ust. 5.
3. Za REGIOkarnet wraz z wydanym do niego karnetem:
  - 1) całkowicie niewykorzystany, zwrócony przed pierwszym dniem jego ważności lub w terminie jego ważności – zwraca się zapłaconą należność,
  - 2) częściowo niewykorzystany, zwrócony najpóźniej w ostatnim dniu ważności – zwraca się należność przypadającą za opłacone a niewykorzystane dni podróżowania, po potrąceniu odstępnego w wysokości 10%, z zastrzeżeniem ust. 5. W przypadku rezygnacji podróżnego z przejazdu po rozpoczęciu terminu ważności zalegalizowanego pola karnetu – zwrot należności za opłacony dzień podróżowania nie przysługuje.
4. Potrącana kwota odstępnego nie może być wyższa niż 120,00 zł.
5. Potrącenia odstępnego nie stosuje się:
  - 1) jeżeli niewykorzystanie biletu nastąpiło z przyczyn występujących po stronie PR;
  - 2) dokonano wymiany biletu na zasadach określonych w § 17 ust. 7.
6. Zwrotu należności za całkowicie lub częściowo niewykorzystane bilety:
  - 1) odcinkowy tygodniowy, miesięczny i kwartalny,
  - 2) sieciowy miesięczny,
  - 3) sieciowy miesięczny na przewóz roweru,
  - 4) REGIOkarnet,dokonuje punkt odprawy, prowadzący sprzedaż danego rodzaju biletów,
7. Zwrotu należności za całkowicie niewykorzystany bilet turystyczny (na zasadach określonych w ust. 1, pkt 4) dokonuje punkt odprawy, prowadzący sprzedaż danego rodzaju biletów.
- 7a. Zwrotu należności za częściowo lub całkowicie niewykorzystany bilet opłacony kartą płatniczą, dokonuje się na warunkach określonych w § 18 ust. 17.
8. Warunkiem zwrotu należności jest zwrócenie przez podróżnego oryginału biletu.
9. Po upływie terminów, o których mowa w ust. 1 – 3 podróżny może – po złożeniu wniosku na warunkach określonych w § 24 – dochodzić zwrotu należności pod warunkiem udokumentowania, że ich niedotrzymanie nastąpiło z przyczyn całkowicie niezależnych od podróżnego (np. pobyt w szpitalu) lub z przyczyn występujących po stronie PR (np. zmiana rozkładu jazdy).
10. Za całkowicie lub częściowo niewykorzystane bilety nabyte za pośrednictwem systemu IPR, zwrotu dokonuje się na warunkach określonych w Regulaminie IPR.
11. Właścicielowi biletu na przejazdy wielokrotne nie przysługuje częściowy zwrot zapłaconej należności w razie przerwy w ruchu lub utraty połączenia, przewidzianego w rozkładzie jazdy.

ROZDZIAŁ 4

PRZEWÓZ BAGAŻU RĘCZNEGO, ROWERÓW I ZWIERZĄT POD NADZOREM PODRÓŻNEGO

§ 21 Przewóz bagażu ręcznego

1. W ramach bagażu ręcznego podróżny może przewozić rzeczy, których właściwości, zamknięcie, objętość i masa pozwalają na łatwe i niepowodujące ryzyka szkód przenoszenie oraz umieszczenie w przeznaczonych do tego miejscach.
2. Do rozmieszczenia bagażu ręcznego w pociągu służą półki nad siedzeniami, wolne przestrzenie pod siedzeniami, wyznaczone przedziały na przedmioty o większych rozmiarach (pod warunkiem, że dany przedział nie jest zajęty dla potrzeb służbowych i oznakowany jako „przedział służbowy”) lub inne miejsca, oznaczone odpowiednimi piktogramami. Zabrania się umieszczania bagażu ręcznego na miejscu do siedzenia.
3. Bagaż zabierany przez podróżnego nie może zagrażać bezpieczeństwu i porządkowi w transporcie, przeszkadzać innym podróżnym, ani zakłócać prawidłowego funkcjonowania ruchu.
4. Podróżny jest zobowiązany do sprawowania nadzoru nad przewożonym bagażem i odpowiada za szkody wyrządzone osobom lub mieniu podczas przewozu. PR ponosi odpowiedzialność za bagaż ręczny przewożony pod nadzorem podróżnego tylko wówczas, jeżeli szkoda powstała z jej winy.
5. Podróżny może przewieźć bezpłatnie jako bagaż ręczny:
  - 1) łatwo przenośne przedmioty w liczbie do 3 sztuk (np. walizka, plecak, torba podróżna, neseser, narty, paczka, karton, drobny sprzęt gospodarstwa domowego);
  - 2) wózek inwalidzki lub inny, z którego podczas przejazdu korzysta osoba niepełnosprawna lub osoba o ograniczonej sprawności ruchowej;
  - 3) wózek dziecięcy przewożony przez osobę podróżującą razem z dzieckiem;
  - 4) instrumenty muzyczne, sztalugi i duże teczki rysunkowe, jeżeli nie utrudniają przejścia i nie przeszkadzają innym podróżnym;
  - 5) rzeczy określone w § 22 ust. 3 i § 23 ust. 2.
6. Podróżny może przewieźć odpłatnie w ramach bagażu ręcznego:
  - 1) każdą następną łatwo przenośną rzecz powyżej 3 sztuk przewożonych bezpłatnie;
  - 2) wózek inwalidzki – gdy w trakcie przejazdu nie korzysta z niego osoba niepełnosprawna;
  - 3) wózek dziecięcy – gdy podróżny odbywa przejazd bez dziecka;
  - 4) przedmioty przestrzenne (np. przyczepa do roweru, składany kajak, rower treningowy, lodówka, pralka) – pod warunkiem, że ich rozmiary umożliwiają sprawny załadunek i wyładunek z pociągu oraz przemieszczanie się z nimi wewnątrz pociągu oraz, o ile ze względu na swoje gabaryty nie utrudniają przejścia i nie przeszkadzają innym podróżnym; przewóz tych przedmiotów jest możliwy wyłącznie w wyznaczonych przedziałach na przedmioty o większych rozmiarach lub innych miejscach, oznaczonych odpowiednimi piktogramami. Jeden podróżny może w ramach bagażu ręcznego przewieźć tylko jeden przedmiot przestrzenny.
7. W przypadku przewozu przedmiotów określonych w ust. 6 podróżny jest zobowiązany nabyć bilet na przewóz bagażu ręcznego.
8. Przewóz przedmiotów i materiałów niebezpiecznych, jako bagażu ręcznego musi być zgodny z postanowieniami Regulaminu Międzynarodowego Przewozu Kolejami Towarów Niebezpiecznych (RID), który dostępny jest na stronie www.pkp-cargo.pl.
9. Podróżny, który nie ma miejsca do siedzenia i nie znalazł miejsca dla przewożonego bagażu ręcznego, zobowiązany jest stosować się do zaleceń obsługi pociągu.
10. Wyłączone z przewozu są:
  - 1) rzeczy, których przewóz jest zabroniony na podstawie odrębnych przepisów;
  - 2) rzeczy niebezpieczne lub mogące wyrządzić szkodę osobom lub mieniu ze względu na swą konstrukcję (np. wystające ostre części) lub zawartość (np. cuchnące, żrące, toksyczne substancje, materiały łatwopalne, wybuchowe);
  - 3) pojazdy z silnikiem spalinowym.
11. Jeżeli przewóz bagażu ręcznego zagraża bezpieczeństwu i porządkowi w transporcie (w tym, jeśli jego liczba lub gabaryty mogą utrudnić podróż innym osobom lub spowodować opóźnienie pociągu w związku z wydłużonym załadunkiem i wyładunkiem), obsługa pociągu może nie dopuścić podróżnego do przewozu. Jednocześnie obsługa/kontrola pociągu na biletach jednorazowych na przejazd i na przewóz zamieszcza stosowne poświadczenie o niedopuszczeniu do przewozu. Podróżnemu przysługuje zwrot należności za niewykorzystane dokumenty przewozu, bez potrącania odstępnego.
12. W przypadku stwierdzenia naruszenia przez podróżnego niniejszych przepisów o przewozie rzeczy, a w szczególności zabranie ze sobą do środka transportu rzeczy:
  - 1) których przewóz podlega opłacie – bez odpowiedniego dokumentu przewozu – obsługa/kontrola pociągu pobiera opłatę za przewóz oraz opłatę dodatkową za naruszenie przepisów o przewozie

rzeczy, ustaloną na podstawie rozporządzenia MI z dnia 20.01.2005 r., a w razie odmowy zapłacenia należności – wystawia wezwanie;

- 2) wyłączonych z przewozu, albo rzeczy dopuszczonych do przewozu na warunkach szczególnych – bez zachowania tych warunków – obsługa/kontrola pociągu pobiera opłatę dodatkową za naruszenie przepisów o przewozie rzeczy, ustaloną na podstawie rozporządzenia MI z dnia 20.01.2005 r., a w razie odmowy zapłacenia należności – wystawia wezwanie; okazany bilet jednorazowy na przejazd odpowiednio poświadcza. Podróżnego na najbliższej stacji zatrzymania usuwa się z pociągu; częściowo niewykorzystany bilet na przejazd podlega zwrotowi po potrąceniu odstępnego.

13. Ponadto w razie stwierdzenia, że podróżny przewozi:

- 1) rzeczy, których przewóz jest zabroniony na podstawie odrębnych przepisów, PR postępuje według wskazówek organu, który wydał zakaz przewozu;
- 2) broń i amunicję w sposób zagrażający bezpieczeństwu podróżnych – PR niezwłocznie powiadamia o tym najbliższą jednostkę Policji lub Żandarmerii Wojskowej.

14. W uzasadnionych przypadkach bagaż ręczny przewożony przez podróżnego może być sprawdzany przez organa uprawnione do tego na podstawie odrębnych przepisów i na zasadach w nich określonych.

§ 22 Przewóz rowerów

1. PR umożliwia przewóz rowerów w pociągu, jeżeli są one łatwe do przemieszczania, nie zakłócają świadczenia danej usługi kolejowej i jeżeli umożliwia to tabor. Informacja o możliwości przewozu rowerów w danym pociągu jest zamieszczona w rozkładzie jazdy.
2. Podróżny może zabrać ze sobą do pociągu jeden nieopakowany rower i przewieźć go odpłatnie.
3. Złożony rower w pokrowcu oraz rowerek dziecięcy (dwu- lub trójkołowy) nie podlegają opłacie i są przewożone w ramach bagażu ręcznego (patrz: § 21 ust. 2).
4. Przewożony rower nie może zagrażać bezpieczeństwu i porządkowi w transporcie ani utrudniać przejazdu innym podróżnym.
5. Podróżny jest zobowiązany do sprawowania nadzoru nad przewożonym rowerem i odpowiada za szkody wyrządzone osobom lub mieniu podczas przewozu. PR ponosi odpowiedzialność za rower tylko wówczas, jeżeli szkoda powstała z jej winy.
6. Rower można przewozić w:
  - 1) wagonie przystosowanym do przewozu rowerów,
  - 2) pierwszym przedsiönku pierwszego wagonu lub ostatnim przedsiönku ostatniego wagonu w składzie pociągu,
  - 3) wyznaczonym miejscu lub w przedziale, oznaczonym odpowiednim piktogramem – pod warunkiem, że dany przedział nie jest zajęty dla potrzeb służbowych i oznakowany jako „przedział służbowy”, o ile nie zachodzą szczególne okoliczności uniemożliwiające wniesienie roweru i swobodne jego wprowadzenie oraz ustawienie roweru w pociągu (np. wysoka frekwencja podróżnych).
- 6a. Podróżni z biletami na przewóz roweru z gwarancją miejsca przeznaczonego do przewozu roweru mają pierwszeństwo w zajęciu tego miejsca.
7. Jeżeli przewóz roweru zagraża bezpieczeństwu i porządkowi w transporcie, obsługa pociągu może nie dopuścić podróżnego do przewozu. Jednocześnie zamieszcza stosowne poświadczenie na biletach jednorazowych na przejazd i na przewóz. Podróżnemu przysługuje zwrot należności za niewykorzystane dokumenty przewozu, bez potrącania odstępnego.
8. W przypadku stwierdzenia naruszenia przez podróżnego niniejszych przepisów o przewozie, a w szczególności zabranie ze sobą do środka transportu roweru bez odpowiedniego dokumentu przewozu, obsługa/kontrola pociągu pobiera opłatę dodatkową za naruszenie przepisów o przewozie rzeczy, ustaloną na podstawie rozporządzenia MI z dnia 20.01.2005 r., a w razie odmowy zapłacenia należności – wystawia wezwanie.

§ 23 Przewóz zwierząt

1. Podróżny może pod swoim nadzorem przewozić zwierzęta, jeżeli nie są one uciążliwe dla współpodróżnych (np. z powodu hałasu, zapachu itp.). Zabrania się umieszczania zwierząt na miejscu siedzenia nawet, gdy podróżny zabezpieczy miejsce, np. kocem. Podróżny odpowiada za stan sanitarny miejsca, w którym przewozi zwierzęta.
2. Bezpłatnie, w ramach bagażu ręcznego, można przewozić małe żywe zwierzęta (w tym psy), umieszczone w transporterach lub odpowiednich pojemnikach (klatkach, pudłach, koszach, skrzynkach itp.), zabezpieczających przed wyrządzeniem szkody osobom lub mieniu. Pojemniki, w których przewożone są zwierzęta umieszcza się na miejscach wyznaczonych do przewozu bagażu ręcznego (patrz: § 21 ust. 2).
3. Odpłatny przewóz psa (bez pojemnika) – nie więcej niż jednego bez względu na wielkość – pod opieką dorosłego podróżnego, jest dozwolony pod warunkiem, że:
  - 1) podróżny posiada aktualne świadectwo szczepienia psa;
  - 2) pies jest trzymany na smyczy i ma założony kaganiec, z zastrzeżeniem ust. 4.
4. Osoba niepełnosprawna wraz z psem asystującym ma prawo wstępu do środków transportu kolejowego. Powyższe uprawnienie nie zwalnia osoby niepełnosprawnej z odpowiedzialności za szkody wyrządzone

przez psa asystującego. Warunkiem skorzystania z uprawnienia jest wyposażenie psa asystującego w uprząż oraz posiadanie przez osobę niepełnosprawną certyfikatu potwierdzającego status psa asystującego i zaświadczenia o wykonaniu wymaganych szczepień weterynaryjnych. Osoba niepełnosprawna nie jest zobowiązana do zakładania psu asystującemu kagańca oraz prowadzenia go na smyczy.

5. W przypadkach wskazanych w ust. 3 – 4 podróżny jest zobowiązany nabyć bilet na przewóz psa (z wyłączeniem psa – przewodnika osoby niewidomej, który jest odprawiany na warunkach wskazanych w §§ 25 – 26 TPR).
6. Przewóz zwierząt uzależniony jest od zgody współpodróżnych, z zastrzeżeniem ust. 7. Jeżeli współpodróżni zgłoszą sprzeciw z powodu umieszczenia zwierzęcia w wagonie, podróżny powinien zająć miejsce wskazane przez obsługę pociągu (np. w innym wagonie, przedsiionku lub w przedziale na przedmioty o większych rozmiarach), a jeżeli jest to niemożliwe – podróżny jest zobowiązany opuścić pociąg na najbliższej stacji zatrzymania. Jednocześnie obsługa/kontrola pociągu zamieszcza na bilecie na przejazd stosowne poświadczenie, na podstawie którego przysługuje zwrot należności za częściowo niewykorzystany bilet jednorazowy, bez potrącania odstępnego.
7. Zgoda współpodróżnych nie jest wymagana w przypadku przewozu:
  - 1) psów będących przewodnikami osób niewidomych;
  - 2) psów asystentów osób niepełnosprawnych;
  - 3) psów służbowych z opiekunami;
  - 4) zwierząt w wagonach bezprzedziałowych.
8. Jeżeli przewóz zwierząt zagraża bezpieczeństwu i porządkowi w transporcie, obsługa pociągu może nie dopuścić podróżnego do przewozu. Jednocześnie na biletach jednorazowych na przejazd i na przewóz zamieszcza stosowne poświadczenie o niedopuszczeniu do przewozu. Podróżnemu przysługuje zwrot należności za niewykorzystane dokumenty przewozu, bez potrącania odstępnego.
9. W przypadku stwierdzenia naruszenia przez podróżnego niniejszych przepisów o przewozie zwierząt, a w szczególności zabranie ze sobą do środka transportu zwierząt, których przewóz podlega opłacie, bez odpowiedniego dokumentu przewozu, obsługa/kontrola pociągu pobiera opłatę za przewóz oraz opłatę dodatkową za naruszenie przepisów o ich przewozie, ustaloną na podstawie rozporządzenia MI z dnia 20.01.2005 r., a w razie odmowy zapłacenia należności, wystawia wezwanie.

ROZDZIAŁ 5

INNE POSTANOWIENIA

§ 24 Reklamacje i wnioski

1. Reklamacje z tytułu świadczonych usług w zakresie przewozu osób, rzeczy i zwierząt przez PR są przyjmowane i rozpatrywane na zasadach określonych:
  - 1) w ustawie Prawo przewozowe;
  - 2) w rozporządzeniu MTiB z dnia 24 lutego 2006 r. w sprawie ustalenia stanu przesyłek oraz postępowania reklamacyjnego.
2. Osoba uprawniona może złożyć do PR:
  - 1) reklamację:
    - a) z tytułu odpowiedzialności za szkody powstałe w wyniku śmierci, zranienia lub wszelkiego innego naruszenia fizycznego lub umysłowego stanu zdrowia podróżnego, spowodowane w wyniku wypadku związanego z ruchem kolejowym, powstałego podczas przebywania podróżnego w wagonie, albo przy wsiadaniu lub wysiadaniu z wagonu oraz odpowiedzialności za szkodę wynikłą na skutek uszkodzenia bądź całkowitej lub częściowej utraty rzeczy, które podróżny będący ofiarą wypadku miał przy sobie lub wiozł ze sobą jako bagaż ręczny (dotyczy to również roweru i zwierząt, które podróżny miał ze sobą),
    - b) z tytułu niewykonania lub nienależytego wykonania umowy przewozu,
    - c) gdy nie zgadza się z treścią wezwania do zapłaty i może udowodnić, że posiadała ważny w dniu przejazdu bilet imienny lub ważny dokument poświadczający jej uprawnienie do przejazdu bezpłatnego lub ulgowego,
    - d) dot. wezwań do zapłaty z tytułu przewozu osób i rzeczy, w przypadkach innych niż wskazane w lit. c;
  - 2) wniosek dotyczący całkowitego lub częściowego niewykorzystania biletu (biletów);
  - 3) wnioski dotyczące usprawnienia prowadzonej działalności, lepszego zaspokajania potrzeb pasażerów, propozycji wdrażania nowych rozwiązań.
3. Reklamacje, wnioski, z zastrzeżeniem ust. 4 powinny zawierać:
  - 1) datę sporządzenia;
  - 2) nazwę i adres przewoźnika;
  - 3) imię i nazwisko (nazwę) i adres zamieszkania (siedziby) składającego reklamację lub wniosek;
  - 4) tytuł reklamacji lub wniosku wraz z uzasadnieniem;

- 5) kwotę roszczenia oddzielnie dla każdego dokumentu przewozu – w przypadku reklamacji i ewentualnie nazwę banku i numer konta bankowego, na które przewoźnik powinien przekazać należności w razie uznania roszczenia;
- 6) wykaz załączonych dokumentów;
- 7) podpis osoby uprawnionej do wniesienia reklamacji lub wniosku.
4. Reklamacja dotycząca sporządzonego wezwania do zapłaty z tytułu przewozu osób, rzeczy, rowów i zwierząt powinna zawierać dane, o których mowa w ust. 3 oraz serię i numer każdego z wystawionych wezwań.
5. Zgłoszenie wypadku, w wyniku którego podróżny poniósł śmierć, doznał zranienia lub naruszony został jego fizyczny lub umysłowy stan zdrowia, można przekazać do PR ustnie, za pisemnym potwierdzeniem przyjęcia zgłoszenia przez PR. Wówczas PR jest zobowiązany poinformować osobę, która ustnie zgłosiła wypadek o konieczności złożenia pisemnej reklamacji zgodnie z ust. 3.
6. Do reklamacji, wniosku powinny być dołączone, odpowiednio do przedmiotu roszczenia, oryginały dokumentów zawarcia umowy przewozu (w szczególności bilety na przejazd) oraz oryginały lub potwierdzone za zgodność z oryginałem kopie innych dokumentów związanych z rodzajem i wysokością roszczenia.
Ponadto do reklamacji, o których mowa w § 16 ust. 16 i § 17 ust. 15-16, należy dołączyć:
  - 1) potwierdzoną za zgodność z oryginałem (np. przez osobę obsługującą Podróżnych w dowolnym punkcie odprawy, upoważnionego pracownika w oddziale PR, notariusza lub wystawcę dokumentu) kserokopię dokumentu poświadczającego posiadanie – w dniu odbywania podróży – uprawnienia do bezpłatnego lub ulgowego przejazdu, oraz
  - 2) odpowiednio oryginał biletu wydanego w pociągu lub wezwania do zapłaty, lub
  - 3) dowód wniesienia opłaty manipulacyjnej, na konto wskazane w wezwaniu do zapłaty.
7. Odpowiednio reklamacje, wnioski, dokumenty dotyczące:
  - 1) zwrotu należności za całkowicie lub częściowo niewykorzystane bilety,
  - 2) całkowitego lub częściowego niewykorzystania REGIOkarty,
  - 3) wezwań do zapłaty wystawionych w pociągu, z tytułu przewozu osób, rzeczy lub zwierząt,
  - 4) niewykonania lub nienależytego wykonania umowy przewozu,
 można złożyć osobiście, przesyłką pocztową w centrali PR lub oddziałach PR, których dane kontaktowe wskazane są na stronie internetowej PR lub w punkcie odprawy prowadzącym sprzedaż biletów na przejazdy pociągami PR, z zastrzeżeniem ust. 9.
8. Odpowiednio reklamacje, wnioski, dokumenty dotyczące zagadnień, określonych w:
  - 1) ust. 5 – składa się w ciągu 12 miesięcy, licząc od chwili uzyskania przez osobę uprawnioną wiadomości o wypadku;
  - 2) ust. 7 pkt 1 – składa się nie później niż przed upływem jednego roku od pierwszego dnia ważności biletu;
  - 3) ust. 7 pkt 2 – składa się przed terminem upływu ważności karty, z zastrzeżeniem § 13 ust. 8;
  - 4) ust. 7 pkt 3 – składa się nie później niż w terminie 3 miesięcy od dnia otrzymania wezwania do zapłaty, nie wliczając dnia otrzymania wezwania;
  - 5) ust. 7 pkt 4 – składa się nie później niż przed upływem jednego roku od daty zdarzenia;
  - 6) § 16 ust. 16 i § 17 ust. 15-16 – należy składać nie później niż w terminie 7 dni od daty przejazdu.
9. Reklamacje można składać w drodze korespondencji elektronicznej, wyłącznie w związku z biletem na przejazd nabytym w systemie IPR, w systemie SkyCash i w systemie KOLEO lub sporządzonym wezwaniem do zapłaty.
10. Językiem roboczym w kontaktach pomiędzy podróżnymi i PR jest język polski.
11. Jeżeli reklamacja/wniosek:
  - 1) nie odpowiada warunkom określonym w ust. 3-6, PR wzywa reklamującego/wnioskodawcę, aby usunął braki w terminie 14 dni od dnia otrzymania wezwania; niespełnienie tego żądania w terminie, powoduje pozostawienie reklamacji/wniosku bez rozpoznania;
  - 2) zostanie uzupełniona w terminie określonym w pkt. 1, za datę wniesienia reklamacji/wniosku przyjmuje się datę otrzymania uzupełnienia.
12. Odpowiedź na reklamację/wniosek powinna być udzielona niezwłocznie, nie później niż w terminie 30 dni od dnia jej przyjęcia i powinna zawierać:
  - 1) nazwę i siedzibę przewoźnika;
  - 2) informację o uznaniu bądź nieuznaniu reklamacji/wniosku;
  - 3) podstawę prawną wraz z uzasadnieniem w razie nieuznania reklamacji/wniosku (w całości lub części);
  - 4) w razie uznania roszczenia – uznaną kwotę oraz informację o terminie i sposobie jej wypłaty;
  - 5) pouczenie o prawie odwołania do właściwego miejscowo sądu;
  - 6) podpis osoby występującej w imieniu przewoźnika.
13. Przepisy dotyczące reklamacji/wniosku z tytułu przewozu osób mają zastosowanie również do przewożonych pod opieką podróżnego rzeczy i zwierząt.
14. Podmiotem uprawnionym do pozasądowego rozwiązywania sporów w związku ze świadczonymi przez PR usługami jest Rzecznik Praw Pasażera Kolei (szczegółowe informacje dostępne na stronie internetowej Rzecznika Praw Pasażera Kolei www.pasazer.gov.pl).”;

§ 25 Skargi

1. PR przyjmuje skargi dotyczące nieprzestrzegania praw pasażerów wynikających z Rozporządzenia (WE) nr 1371/2007, lub jakości usług świadczonych przez PR.
2. Skargi składa się w formie pisemnej, w tym za pomocą poczty elektronicznej.
3. Językiem roboczym w kontaktach pomiędzy podróżnymi i PR jest język polski.
4. Skargi składa się w centrali PR i oddziałach PR, których dane kontaktowe wskazane są na stronie internetowej PR, a ponadto w punkcie odprawy, prowadzącym sprzedaż biletów na pociągi PR.
5. Podróżny może składać skargi w terminie do 14 dni od dnia zdarzenia.
6. Skargi powinny zawierać:
  - 1) nazwę i adres przewoźnika (PR);
  - 2) imię i nazwisko (nazwę) i adres zamieszkania (siedzibę) osoby wnoszącej;
  - 3) treść skargi (datę, miejsce, opis zdarzenia);
  - 4) podpis osoby składającej skargę.
7. PR nie udziela odpowiedzi, jeśli skarga, nie zawiera imienia i nazwiska (nazwy) wnoszącego oraz jego pełnego adresu do korespondencji.
8. Za dzień złożenia skargi uważa się datę:
  - 1) stempla pocztowego na listach/przesyłkach doręczanych pocztą;
  - 2) przyjęcia listu/przesyłki przez kuriera;
  - 3) złożenia bezpośrednio w centrali PR, oddziale PR lub w dowolnym punkcie odprawy prowadzącym sprzedaż biletów na pociągi PR;
  - 4) wysłania pocztą elektroniczną.
9. Za dzień przyjęcia skargi przez PR, od którego liczony jest termin na udzielenie odpowiedzi uważa się datę wpływu skargi do centrali PR, oddziału PR lub punktu odprawy PR.
10. Nie później niż w terminie 1 miesiąca od dnia przyjęcia skargi, PR udziela wnoszącemu odpowiedzi wraz z uzasadnieniem. W usprawiedliwionych przypadkach informuje wnoszącego o terminie, krótszym niż 3 miesiące od daty złożenia skargi, w jakim może spodziewać się odpowiedzi. Odpowiedzi na skargę przekazywana jest taką samą drogą, jaką wpłynęła (np. za pomocą poczty elektronicznej), chyba że wnoszący wskaże w treści skargi inną drogę i adres, na który należy przesłać odpowiedź.
11. Jeżeli rozpatrzenie skargi nie należy do kompetencji PR, sprawa jest przekazywana niezwłocznie do właściwego podmiotu, z jednoczesnym powiadomieniem wnoszącego o przekazaniu sprawy.”;

§ 26 Rzeczy znalezione

1. Rzeczy znalezione w pociągu PR, obsługa pociągu przyjmuje od znalazcy za pokwitowaniem. Obsługa pociągu zobowiązana jest przed przyjęciem, w obecności znalazcy lub świadka sprawdzić zawartość rzeczy znalezionej.
2. Pokwitowanie przyjęcia rzeczy, które wystawia się w dwóch egzemplarzach zawiera:
  - 1) wskazane przez znalazcę: jego imię i nazwisko oraz dane kontaktowe (adres, numer telefonu);
  - 2) dane z identyfikatora pracownika obsługi pociągu, który przyjął rzecz od znalazcy i wystawił pokwitowanie;
  - 3) datę, numer pociągu i miejsce (nazwę stacji/przystanku osobowego) wystawienia pokwitowania;
  - 4) czas i miejsce znalezienia rzeczy (np. rzecz pozostawiona na siedzeniu i ujawniona po odjeździe z przystanku.....), jej opis (np. zniszczona brązowa walizka), w tym wykaz zawartości i jego opis;
  - 5) zastrzeżenie znalazcy o żądaniu znaleźnego;
  - 6) podpis znalazcy i wystawcy pokwitowania.Jeden egzemplarz pokwitowania otrzymuje znalazca.
3. W przypadku gdy PR zna osobę uprawnioną do odbioru rzeczy przyjętej od znalazcy (np. gdy rzecz znaleziona zawiera imię i nazwisko osoby fizycznej/nazwę osoby prawnej oraz dane kontaktowe umożliwiające powiadomienie), z zastrzeżeniem ust. 4, niezwłocznie zawiadamia tę osobę o znalezieniu rzeczy i wzywa do jej odbioru podając termin odbioru, miejsce i godziny w których jest możliwość odbioru.
4. Z wyjątkiem przyjętych w pociągu od znalazcy:
  - 1) rzeczy, której cechy zewnętrzne lub umieszczone na niej znaki szczególne, wskazują, że stanowi ona sprzęt lub ekwipunek wojskowy oraz dokumentów wojskowych, a w szczególności legitymacji, książeczki lub zaświadczenia wojskowego albo karty powołania, które to rzeczy i dokumenty PR niezwłocznie przekazuje właściwemu staroście,
  - 2) rzeczy, której posiadanie wymaga pozwolenia, a w szczególności broni, amunicji, materiałów wybuchowych oraz dowodu osobistego lub paszportu, które to rzeczy i dokumenty PR niezwłocznie przekazuje najbliższej jednostce organizacyjnej policji,
  - 3) rzeczy ulegającej szybkiemu zepsuciu, które PR niezwłocznie sprzedaje,odbiór od PR przez osobę uprawnioną jest możliwy najpóźniej 3 dnia od dnia przyjęcia rzeczy przez PR od znalazcy. PR po upływie 3 dni od dnia przyjęcia rzeczy od znalazcy, przekazuje ją właściwemu staroście.

5. W przypadku, gdy PR sprzeda rzecz ulegająca szybkiemu zepsuciu, suma uzyskana ze sprzedaży wchodzi w miejsce rzeczy sprzedanej po potrąceniu kosztów sprzedaży.
6. Rzecz znalezioną PR wydaje osobie uprawnionej za pokwitowaniem odbioru. Pokwitowanie odbioru rzeczy, które wystawia się w dwóch egzemplarzach zawiera:
  - 1) imię i nazwisko odbiorcy oraz numer okazanego dokumentu tożsamości;
  - 2) imię i nazwisko oraz nazwę i adres pracodawcy pracownika, który wydał rzecz odbiorcy i wystawił pokwitowanie;
  - 3) datę i miejsce wydania rzeczy;
  - 4) nazwę wydawanej rzeczy wraz z opisem lub wykazem zawartości oraz z uwagami co do jej stanu lub sumę uzyskaną ze sprzedaży rzeczy ulegającej szybkiemu zepsuciu, pomniejszonej o koszty sprzedaży (albo informację o przelaniu tej kwoty na wskazany rachunek);
  - 5) informację, że znalazca zastrzegł żądanie znaleźnego i zostanie powiadomiony o personaliach/nazwie odbiorcy i jego adresie/siedzibie;
  - 6) podpis odbiorcy oraz wydawcy rzeczy.
7. Rzeczy znalezione, których przyjęcia od PR odmówił właściwy starosta, podlegają likwidacji.
8. Wykaz punktów przechowywania rzeczy znalezionych, terminy i godziny ich otwarcia oraz numery telefonów wskazane są na stronie internetowej PR.
9. Postanowienia ust. 1 – 8 stosują się odpowiednio do rzeczy porzuconych bez zamiaru wyzbycia się własności jak również do zwierząt, które zabłąkały się lub uciekły.

§ 27 Przejazdy na indywidualne zamówienie w oddzielnych wagonach albo pociągach

1. PR na wniosek osoby fizycznej lub prawnej może uruchomić pociąg dla potrzeb zamawiającego, albo przydzielić oddzielny wagon do wyłącznej dyspozycji zamawiającego.
2. Przejazdy w oddzielnych wagonach dotyczą pociągów PR ujętych w rozkładzie jazdy.
3. Wniosek o uruchomienie pociągu albo przydzielenie wagonu zamawiający składa na piśmie w oddziale PR właściwym dla stacji wyjazdu lub w centrali PR, najpóźniej na 21 dni roboczych przed dniem wyjazdu pociągu/wagonu ze stacji początkowej.
4. PR uwzględnia złożone wnioski w miarę możliwości eksploatacyjnych.
5. Terminy, warunki realizacji oraz koszty uruchomienia pociągu albo przydzielenia wagonu są ustalane indywidualnie z zamawiającym na podstawie odrębnej umowy.
6. Warunkiem uruchomienia pociągu/przydzielenia oddzielnego wagonu jest dokonanie przez zamawiającego opłaty za zamówioną usługę na podane konto PR najpóźniej na 48 godzin przed planowanym wyjazdem pociągu/wagonu ze stacji początkowej.
7. Przejazdy na indywidualne zamówienie w oddzielnych wagonach albo pociągach odbywają się na warunkach i zasadach określonych w umowie, o której mowa w ust. 5.